

nota

— instituut voor cultuurtechniek en waterhuishouding, wageningen —

VIERDE NOTA OVER DE RUIMTELIJKE ORDENING deel a
Beleidsuitspraken over de landelijke gebieden

E.G.M. Dessing &
G.F.P. IJkelenstam

Nota's van het Instituut zijn in principe interne communicatie-middelen, dus geen officiële publikaties.

Hun inhoud varieert sterk en kan zowel betrekking hebben op een eenvoudige weergave van cijferreeksen, als op een concluderende discussie van onderzoeksresultaten. In de meeste gevallen zullen de conclusies echter van voorlopige aard zijn omdat het onderzoek nog niet is afgesloten.

Bepaalde nota's komen niet voor verspreiding buiten het Instituut in aanmerking

INHOUD

	blz.
1. INLEIDING	1
2. DE BELEIDSUITSPRAKEN OVER DE LANDELIJKE GEBIEDEN	2
3. PLAATSGEBONDEN BELEIDSUITSPRAKEN UIT DE VIERDE NOTA	3
4. DE VOOR LANDINRICHTINGSPROJECTEN RELEVANTE BELEIDSUITSPRAKEN	8
4.1. Inleiding	8
4.2. Werkwijze	8
4.3. Selectie van voor een bepaald landinrichtingsproject relevante uitspraken	13
5. SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15
LITERATUUR	16
BIJLAGE 1	
DE BELEIDSUITSPRAKEN OVER LANDELIJKE GEBIEDEN IN HIËRARCHISCH VERBAND	17
BIJLAGE 2	
DE BELEIDSUITSPRAKEN OVER LANDINRICHTINGSPROJECTEN	18
BEGRIPPENLIJST	
uit: DE VIERDE NOTA (BINNENZIJDE ACHTERKAFT)	

1. INLEIDING

De Vierde Nota Ruimtelijke Ordening vervangt de uit drie delen bestaande Derde Nota over de Ruimtelijke Ordening (Oriënteringsnota, Verstedelijkingsnota en Nota Landelijke gebieden). Hiermee is de vereenvoudiging van het stelsel van ruimtelijke plannen in gang gezet.

Om het hanteren van de Vierde Nota bij onderzoek en beleid in de landelijke gebieden te vereenvoudigen is een samenvatting gemaakt van de voor het landelijk gebied relevante beleidsuitspraken.

Bij de vereenvoudiging van het stelsel van ruimtelijke plannen gaat het om het geheel van de Vierde Nota, de structuurschetsen voor de stedelijke en voor de landelijke gebieden, structuurschema's en planologische kernbeslissingen over concrete beleidsbeslissingen.

Het beleid uit de beide structuurschetsen blijft van kracht; het zal worden geïntegreerd tot een structuurschets. Na de parlementaire behandeling van de Vierde Nota zal deze structuurschets worden geïntegreerd met de Planologische Kernbeslissing (PKB) van de Vierde Nota.

Het beleid uit de structuurschema's blijft ook van kracht, tenzij dat in de Vierde Nota anders is vermeld. Met het oog op de vereenvoudiging van het planningsstelsel wordt gedacht aan:

- het versoberen en beleidsgerichter maken van de inhoud;
- het verminderen van het aantal structuurschema's, bijvoorbeeld door bundeling van de infrastructuurschema's en de groene structuurschema's.

De mogelijkheid om concrete beleidsbeslissingen vast te leggen in een PKB is tot nu toe terughoudend gebruikt (Waddenzee) en zal ook in de toekomst alleen worden benut wanneer het gaat om projecten van nationaal belang.

In hoofdstuk 3 is aangegeven voor welke gebieden specifiek beleid geldt en is de ligging van deze gebieden volgens de Vierde Nota weergegeven. Tevens wordt een overzicht gegeven van enkele belangrijke beleidsuitspraken voor specifieke gebieden en onderwerpen.

2. DE BELEIDSUITSPRAKEN OVER DE LANDELIJKE GEBIEDEN

De voor de landelijke gebieden relevante beleidsuitspraken zijn in hiërarchisch verband, zoals afgeleid uit de tekst van de Vierde Nota, weergegeven. Als technisch hulpmiddel is daarbij gebruik gemaakt van het programmapakket SORTEER (DESSING & VAN STAVEREN, 1987).

Eerst is de tekst van de Vierde Nota doorgenomen en zijn de relevant geachte passages gemarkeerd. Vervolgens zijn de betreffende passages, te beginnen met de Planologische Kernbeslissing (PKB) in hiërarchisch verband ingevoerd in een volgens SORTEER opgezet bestand. In totaal zijn 76 onderwerpen of thema's - verdeeld over acht hiërarchische niveaus - onderscheiden (zie Bijlage 1).

Per onderwerp zijn een nummer en een kopje (in hoofdletters) aangegeven, met daarna zoveel mogelijk de relevante letterlijke tekst uit de Vierde Nota. Alleen bij uitzondering is voor de duidelijkheid soms verbindende tekst toegevoegd. Tussen haakjes is aangegeven waaruit de tekst afkomstig is; uit het beleidsvoornemen (deel a), de PKB of het daaraan voorafgaande gedeelte, steeds met vermelding van het betreffende paginanummer. Voor zover beslissingen uit de PKB in de Vierde Nota zijn aangemerkt als "beslissing van wezenlijk belang" is dit aangegeven met de afkorting BWB. Beleidsuitspraken die volgens de Vierde Nota een aanvulling vormen op het bestaande beleid zijn, evenals de kopjes(!), weergegeven in hoofdletters. Bijlage 1 beperkt zich tot de voor de landelijke gebieden relevant geachte beleidsuitspraken. Een totaaloverzicht (checklijst) geeft de 76 onderwerpen eerst afzonderlijk in hun hiërarchisch verband aan en aansluitend de bijbehorende tekstgedeelten.

Ter verduidelijking is incidenteel tekst toegevoegd uit de Nota Landelijke Gebieden (NLG) (VROM, 1984; zie b.v. 43).

3. PLAATSGEBONDEN BELEIDSUITSPRAKEN UIT DE VIERDE NOTA

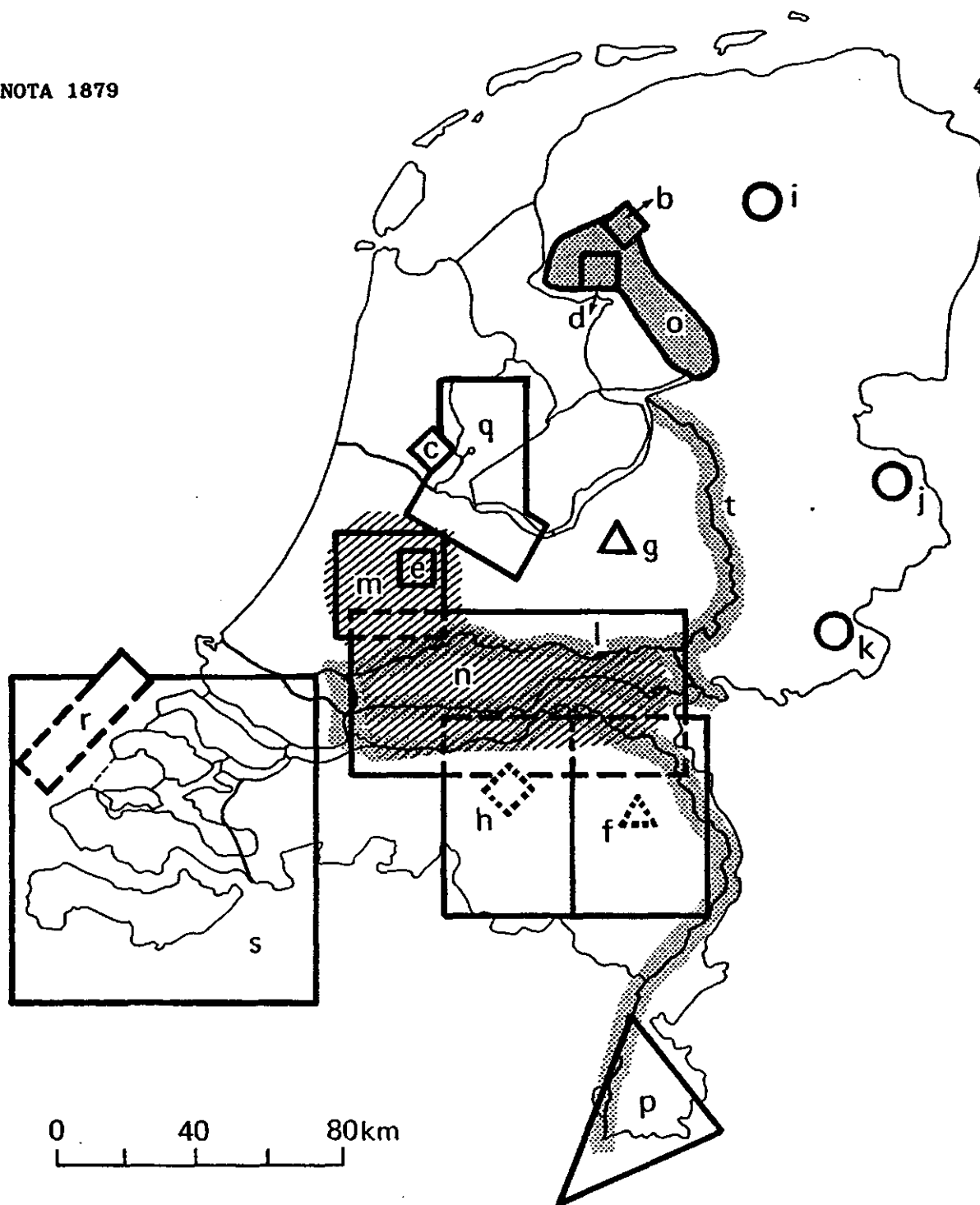
Voor een aantal gebieden is specifiek beleid geformuleerd.

Voor de ligging van gebieden en zônes waarop beleidsuitspraken betrekking hebben, zijn de volgende kaarten van belang:

1. de integratiekaart Vierde Nota: ongeveer schaal 1 : 1 000 000
(losse bijlage);
2. overzicht nadere uitwerking Vierde Nota (p. 155):
circa schaal 1 : 2 500 000;
3. kaart Nederland-Waterland (p. 131 en 188): circa schaal 1 : 40 000 000.

Voor de duidelijkheid zijn in Figuur 1 de namen en de code-letters van deze gebieden op de kaart vermeld. De begrenzing van de gebieden is, gezien de gebruikte kaartschaal, uiteraard globaal.

In Tabel 1 is een overzicht gegeven van enkele belangrijke beleidsuitspraken voor specifieke gebieden in relatie tot de zonering. Tabel 2 bevat een overzicht van het beleid voor overige specifieke gebieden en onderwerpen. Hiermee is globaal aangegeven of er sprake is van een beleid of aandacht voor een bepaald gebied. In Bijlage 1 of 2 kunnen vervolgens de betreffende beleidsuitspraken in detail worden nagekeken.

b: Noordelijk Fries veenweidegebied

c: Noordelijk Hollands-Utrechts
veenweidegebied

d: Zuidelijk Fries veenweidegebied

e: Zuidelijk Hollands-Utrechts
veenweidegebied

f: Oost-Brabant / Noord-Limburg (exclusief
Noordelijke Maasvallei, inclusief gebied
van de Maasplassen, de Peel, de Peelhorst)

g: Gelderse Vallei

h: Midden-Brabant

i: Noord-Drenthe

j: Twente

k: Achterhoek

l: Rivierengebied

m: Groene Hart (omvat ook deelgebied e)

n: Centrale open ruimte (- l + m):
kwaliteitsverbetering

o: Noord-Nederland: toeristisch-recreatieve ontwikkeling

p: Zuid-Oost Nederland (Maastricht / Heerlen-Aken-Luik)

q: -Markermeergebied: interimbeheersplan
-IJmeer, Gooimeer, Eemmeer: sanering waterkwaliteit

r: Voordelta: integraal beleidsplan

s: Zuid-West Nederland: samenhang waterrecreatie en dag-
en verblijfsrecreatie

t: Natuur- en of recreatieve ontwikkelingszone langs de
grote rivieren

Figuur 1. Kaartaanduidingen Vierde Nota met gebiedsnamen

Tabel 1. Overzicht van aanduidingen; handhaving (H), mogelijke handhaving (MH), aanpassing (A) en vernieuwing (N) ruimtelijke structuur en verdere aanduidingen (uitwerking ruimtelijke structuur, voorbeeldplannen, prioriteiten)

Zones	Specifieke gebieden in relatie tot de zones	H,MH,A,N	Verdere aanduidingen
Zone B	b: Noordelijk Fries veenweidegebied	H	-Prioriteit
	c: Noordelijk Hollands-Utrechts veenweidegebied	H	-Prioriteit
	d: Zuidelijk Fries veenweidegebied	A	-Prioriteit
	e: Zuidelijk Hollands-Utrechts veenweidegebied	A	-Prioriteit
	l: Rivierengebied	Niet aan- gegeven	-Uitwerking -Prioriteit
	m: Groene Hart (omvat ook deelgebied e)	Niet aan- gegeven	-Uitwerking -Prioriteit
	n: Centrale open ruimte (= l + m): kwaliteitsverbetering		
Zone C	Algemeen	H,A of N	-
	f: Oost-Brabant / Noord-Limburg (exclusief Noordelijke Maasvallei, inclusief gebied van de Maasplassen, de Peel, de Peelhorst)	N	-Mogelijke uitwerking -Prioriteit -Mogelijke aanwijzing strategi- sche water- voorraad
	f: Noordelijke Maasvallei	H, A of N	-Mogelijke uitwerking -Prioriteit
	g: Gelderse Vallei	N	-Prioriteit

vervolg Tabel 1.

Zones	Specifieke gebieden in relatie tot de zones	H,MH,A,N	Verdere aanduidingen
	h: Midden-Brabant	MH	-Mogelijke uitwerking -Prioriteit -Mogelijke aanwijzing strategi- sche water- voorraad
	i: Noord-Drenthe	H of A	-Studiegebied -Prioriteit -Mogelijke aanwijzing strategi- sche water- voorraad
	j: Twente	H of A	-Studiegebied -Prioriteit -Mogelijke aanwijzing strategi- sche water- voorraad
	k: Achterhoek	H of A	-Studiegebied -Prioriteit -Mogelijke aanwijzing strategi- sche water- voorraad

Tabel 2. Overzicht van beleid voor specifieke gebieden en onderwerpen, met eventuele verdere aanduidingen (uitwerking ruimtelijke structuur, voorbeeldplannen, prioriteiten)

Specifieke gebieden	Verdere aanduidingen
o: Noord-Nederland: toeristisch-recreatieve ontwikkeling	-Mogelijke uitwerking -Prioriteit
p: Zuid-Oost Nederland (Maastricht / Heerlen-Aken-Luik)	-Mogelijke uitwerking -Mogelijke aanwijzing strategische watervoorraad
q: -Markermeergebied: interimbeheersplan -IJmeer, Gooimeer, Eemmeer: sanering waterkwaliteit	-Prioriteit
r: Voordelta: integraal beleidsplan	
s: Zuid-West Nederland: samenhang waterrecreatie en dag- en verblijfsrecreatie	
t: Natuur- en of recreatieve ontwikkelingszone langs de grote rivieren	
Speciale onderwerpen (relevantie in verschillende gebieden nader te bepalen)	Verdere aanduidingen
Openbare ruimte: stadsranden	-Voorbeeld-projecten
Regionale voorbeeldplannen voor het zorgvuldig omgaan met grond- en oppervlaktewater, energie en afval	-Voorbeeld-projecten
Casco-planning	-Voorbeeld-projecten
Strategische watervoorraden (Drents Plateau, Veluwe, Heuvelrug, IJsselmeer, Zoommeer en zie boven bij f,h,j,k,p)	-Mogelijke aanwijzing strategische watervoorraad

4. DE VOOR LANDINRICHTINGSPROJECTEN RELEVANTE BELEIDSUITSPRAKEN

4.1. INLEIDING

De voor landinrichtingsprojecten relevante beleidsuitspraken zijn samengevat in termen van de methode BASALT: richtdoelen, uitgangspunten en maatregelen (RUM).

BASALT (BASisALternatieven) is een methode voor planvorming in landinrichtingsprojecten. Met deze methode kan de planvorming meer gestructureerd plaatsvinden en kunnen alternatieven op een meer systematische wijze worden ontwikkeld. De methode is beschreven in Mededelingen Landinrichtingsdienst 165 (STUDIEGROEP BASALT, 1986). Naast de indeling in RUM worden de beleidsuitspraken gecodeerd naar onder meer functie, inrichtingsfactor en deelgebieden. Hierdoor wordt het mogelijk om RUM's te sorteren naar bijvoorbeeld inrichtingsfactor en deelgebied. Gebruik is gemaakt van het programmapakket SORTEER (DESSING & VAN STAVEREN, 1987).

In 4.2. wordt de wijze waarop de samenvatting in RUM is gemaakt toegelicht. De samenvatting zelf is te vinden in bijlage 2 en is tevens als Vax-computerbestand beschikbaar.

Paragraaf 4.3. behandelt de wijze waarop voor een bepaald landinrichtingsproject kan worden nagegaan welke beleidsuitspraken van toepassing zijn. Ook wordt beschreven hoe de relevant geachte beleidsuitspraken uit het totale bestand kunnen worden gekopieerd.

4.2. WERKWIJZE

De samenvatting heeft de vorm gekregen van een op landinrichting afgestemde hiërarchie van doelstellingen:

- richtdoelen (R): abstract, de hoofddoelstellingen
- uitgangspunten (U): concreet, de aanduiding van de gewenste toekomstige inrichtingssituatie

- maatregelen (M): concreet, hoe de gewenste inrichtingssituatie te bereiken: actief of door het stellen van randvoorwaarden.

Tussen R, U en M is sprake van doel-middel-relaties. Uitgangspunten zijn middelen om richtdoelen te bereiken; maatregelen zijn middelen om uitgangspunten te realiseren. Behalve naar R, U en M zijn de beleidsuitspraken gecodeerd naar onder meer inrichtingsfactor (landschapsbouw, ontsluiting, verkaveling en waterbeheersing). Een overzicht van de gebruikte codes is te vinden aan het begin van bijlage 2. Beleidsuitspraken uit de PKB zijn harder dan de overige beleidsuitspraken; in de Vierde Nota zijn sommige PKB-uitspraken bovendien aangemerkt als 'Beslissingen van Wezenlijk Belang' (BWB); deze beslissingen zijn via de bronvermelding herkenbaar. Tenslotte is in de Vierde Nota aangegeven welke PKB-uitspraken een aanvulling op het bestaande beleid inhouden. Deze uitspraken zijn met hoofdletters weergegeven. Figuur 2 geeft een overzicht van de opbouw van een RUM.

Code-regel	R BA A 001.000.000 a
Kopje	* BASISDOELSTELLING VIERDE NOTA
Tekst met bronvermelding	De basisdoelstelling uit de Derde Nota is gehandhaafd en luidt als volgt. Het bevorderen van zodanige ruimtelijke en ecologische condities dat: -de wezenlijke strevingen van individuen en groepen in de samenleving zoveel mogelijk tot hun recht komen; -de diversiteit, samenhang en duurzaamheid van het fysisch milieu zo goed mogelijk worden gewaarborgd (a 7).

Code-regel: R = richtdoel; B = BASALT-activiteit 2: (ruimtelijk) beleid;
(zie voor overige codes Bijlage 2)

Kopje : Typering van de beleidsuitspraak in hoofdletters

Tekst : Hoofdletters in de tekst geven, voorzover dit in de PKB expliciet is aangegeven, aanvullend beleid aan.
De bronvermelding bevat de aanduiding PKB en BWB, voor zover van toepassing, en de bladzijde(n) uit deel a waar de beleidsuitspraak is weergegeven.

Fig. 2. Een richtdoel (R) uit de Vierde Nota

Doordat R, U en M met elkaar in verband staan via doel-middel-relaties kunnen ze worden weergegeven in de vorm van een boomstructuur. Daarom wordt verder gesproken over de RUM-boom van de Vierde Nota. Richtdoelen worden in de linker kolom weergegeven, bijbehorende uitgangspunten rechts daarvan in de middelste kolom en bijbehorende maatregelen rechts van de uitgangspunten in de rechter kolom (zie Figuur 3). De volledige samenvatting van de voor landinrichtingsprojecten relevante beleidsuitspraken is opgenomen in Bijlage 2.

Eerst wordt een overzicht (checklijst) gegeven van de items van de samenvatting en vervolgens de samenvatting zelf. Behalve op schrift is de samenvatting ook beschikbaar in de vorm van een VAX-computerbestand. Sommige uitspraken gelden alleen op bepaalde plaatsen. Welke plaatsen dit zijn blijkt uit de deelgebiedencode b tot t (zie Bijlage 2).

RICHTDOELEN (R)	UITGANGSPUNTEN (U)	MAATREGELEN (M)
R BA A 005.000.000 * PERSPECTIEF GRONDSTOFFEN EN AFVAL Het perspectief is gericht op het zorgvuldig omgaan met grondstoffen, energie en afval in relatie tot de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten. Het perspectief is gebaseerd op een regionale aanpak, op meer aandacht voor het gebruik van eigen bronnen en op het beperken en het hergebruik van afval. (PKB)(a 174) Provinciale besturen wordt gevraagd samen met gemeenten, waterschappen en nutsbedrijven vorm te geven aan de regionale aanpak (PKB)(a 175). Provinciale streek-, waterhuishoudings, ontgrondings- en milieubeleidsplannen vormen geschikte kaders voor de keuze van een bij een regio passende gescheiden of geconcentreerde aanpak. Gestreefd moet worden naar regionale samenwerkingsvormen tussen publieke en private organisaties. Door de inbreng van kennis, kapitaal en bevoegdheden kan een dergelijke samenwerking leiden tot een doelmatig en zorgvuldig ruimtebeheer. Deze opzet van de samenwerkingsvormen zou produktgericht (water, afval) kunnen zijn (a 64).	U BA W 005.002.000 * GEBIEDSVREEMD WATER DE TOEVOER VAN "GEBIEDSVREEMD" WATER MET VERVUILENDE INVLOEDEN ZAL WORDEN BEPERKT DOOR LANDINRICHTINGS- EN WATERSTAATSWERKEN. TEVEN'S ZAL IN DIT KADER WORDEN BEVORDERD DAT SCHOON WATER PER GEBIED LANGER WORDT VASTGEHOUDEN.	M BA W 005.002.001 * HELOFYTENFILTERS ONDERZOCHT ZAL WORDEN OF HET GEBRUIK VAN MOERASSYSTEMEN (HELOFYTENFILTERS) VOOR WATERZUIVERING MOGELIJK IS EN IN HOEVERRE DIT KAN SAMENGAAN MET NATUURONTWIKKELING EN RECREATIE (PKB) (a175). Helofytenfilters kunnen niet alleen een rol spelen bij het (voor)zuiveren van water dat bijvoorbeeld wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening of wordt ingelaten in natuurgebieden en polders, maar ook bij de nazuivering van afvalwater. Bovendien kunnen deze moerassen een functie krijgen als natuur- en recreatiegebied. Recente ervaringen leren dat een combinatie van waterzuivering, natuurontwikkeling, recreatie en landschapsbouw goed mogelijk is. In ons land kunnen dergelijke waterexploitatiegebieden mogelijk worden gecombineerd met maatregelen om bodemdaling en zoute kwel tegen te gaan (a 63).

De eerste letter van de code-regel is een R, een U of een M. Voor de betekenis van de andere codes: zie bijlage 2. Een richtdoel (R) is steeds uitgewerkt in een uitgangspunt (U) en een maatregel (M).

Fig. 3. Gedeelte van de RUM-boom van de Vierde Nota

R, U en M zijn drie hiërarchische niveaus die speciaal voor landinrichting relevant zijn. In de Vierde Nota zijn echter meer niveaus onderscheiden, voor binnen het richtdoelniveau. In figuur 4 is dit in schema weergegeven.

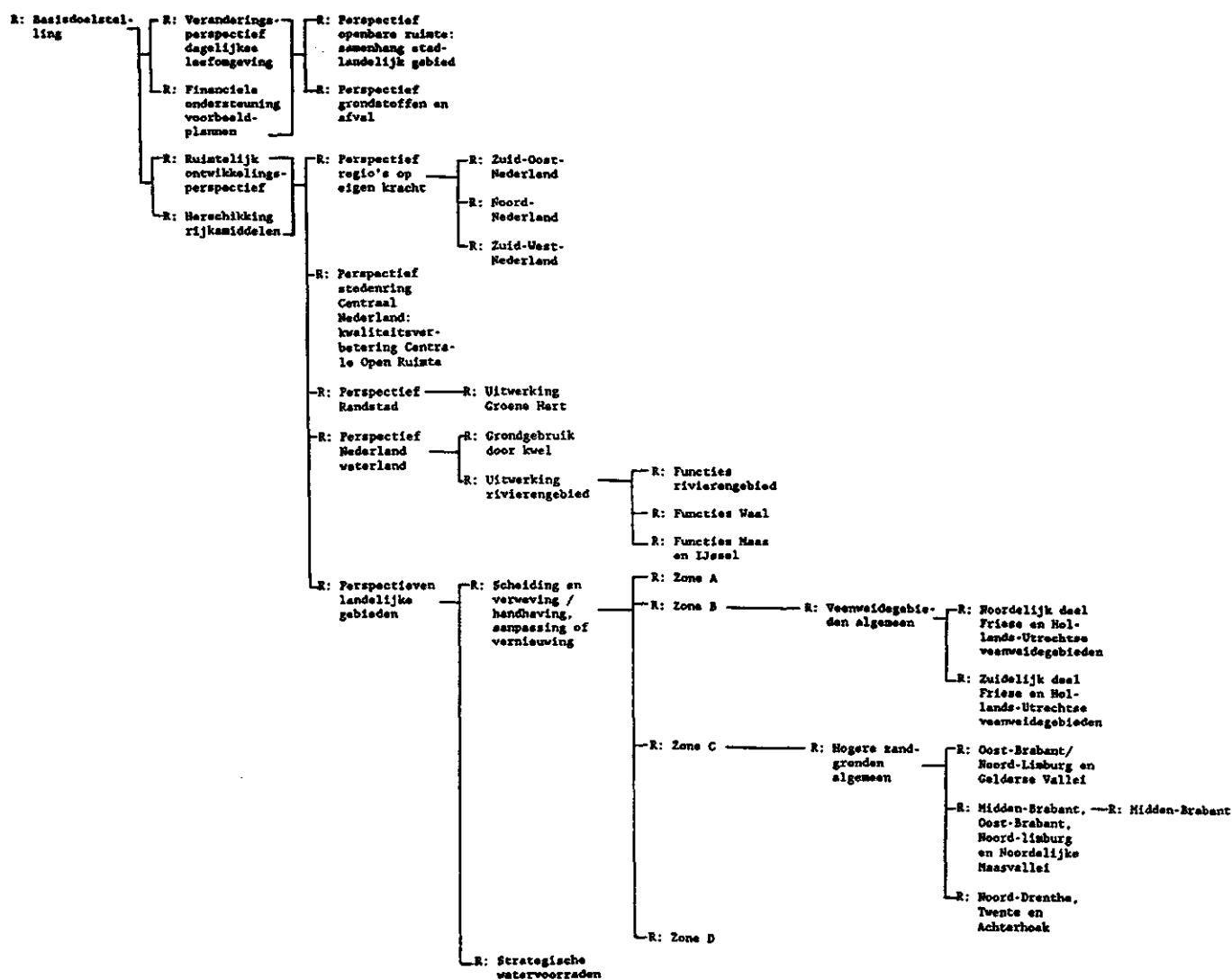

Fig. 4. Hoofdobouw van de RUM-boom van de Vierde Nota

De hoofdobouw geeft een overzicht van de onderwerpen uit de RUM-boom, in onderling verband.

De RUM-boom van de Vierde Nota, in combinatie met het schema van de hoofdobouw is geschikt voor ambtelijk gebruik. De presentatie voor het beleid, bijvoorbeeld voor de Landinrichtingscommissie, kan plaatsvinden in de vorm

van een een, goed leesbare, op zichzelf staande samenvatting, die overigens de opbouw van de RUM-boom volgt.

4.3. SELECTIE VAN VOOR EEN BEPAALD LANDINRICHTINGSPROJECT RELEVANTE UITSPRAKEN

Uit de samenvatting kunnen de beleidsuitspraken worden geselecteerd die voor een bepaald project gelden. De selectie kan worden uitgevoerd door na te gaan welke beleidsuitspraken relevant zijn voor een bepaald landinrichtingsproject.

Hierbij kan tabel 1 uit hoofdstuk 3 van dienst zijn.

Daarna kan een RUM-boom worden samengesteld van de uitspraken die voor het betreffende project gelden.

De selectie is verduidelijkt aan de hand van het voorbeeld van het landinrichtingsproject Haren in Groningen. In Bijlage 2 is de checklijst van de RUM-boom van de Vierde Nota opgenomen. Aangegeven is welke onderdelen voor Haren relevant zijn.

Als is vastgesteld welke beleidsuitspraken voor een bepaald landinrichtingsproject van belang zijn, kunnen vervolgens de niet-relevante uitspraken worden verwijderd uit een kopie van het computerbestand met de volledige samenvatting (RUMVIER.TXT).

In het dan gevormde computerbestand worden vervolgens eerst de deelgebieden-codes volgens de Vierde Nota (b tot en met t) geschrapt. In plaats daarvan worden de deelgebieden-codes die binnen het betreffende landinrichtingsproject gelden toegevoegd.

Als binnen het landinrichtingsproject geen deelgebieden zijn onderscheiden, is dit altijd code a (alle deelgebieden). Als wel deelgebieden zijn onderscheiden, kan worden geprobeerd om na te gaan in welke deelgebieden de beleidsuitspraken van toepassing zijn. gezien de schaal van de integratiekaart van de Vierde Nota (ongeveer 1 : 1.000.000) is dit niet eenvoudig; een groot landinrichtingsproject van bijvoorbeeld 10 km bij 10 km, is dan net een vierkante cm groot.

Na het toevoegen van de deelgebieden-codes kan vervolgens een RUM-boom worden gemaakt met het programma SORTEER. Tabel 3 bevat voor het voorbeeld Haren de daartoe te geven commando's, voorzien van een korte toelichting.

Tabel 3. Commando's voor het maken van een RUM-boom voor een bepaald landinrichtingsproject (voorbeeld Haren)

Commando's	Toelichting commando's
\$ COPY RUMVIER.TXT RUMVIERHA.TXT	Het complete basisbestand van de Vierde Nota wordt gekopieerd naar een file met voor het project specifieke naam.
\$ EDT RUMVIERHA.TXT * SET WRAP 40 * C	Eerst worden de beleidsuitspraken geschrapt die niet relevant zijn. Daarna worden de deelgebieden-codes volgens de Vierde Nota geschrapt en vangen door deelgebieden-codes voor het betreffende landinrichtingsproject.
CONTROL Z * EXIT	Daarna worden de veranderingen vastgelegd.
\$ COPY RUMVIERHA.TXT RUM.TXT \$ RUN VISY	Het bestand voor Haren wordt gekopieerd \$ RUN VISI krijgt de naam RUM.TXT. Daarna kunnen de programma's VISI en \$ PRINT RUMBOOM.SRT VISY gebruikt worden. De RUM-boom is daarna te vinden in de file RUMBOOM.SRT.

5. SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Het gericht op de landelijke gebieden selectief doornemen van de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening (deel a: beleidsvoornemen) blijkt een handzame methode om de krenten uit de pap te vissen. Door de relevante beleidsuitspraken zodanig in een bestand op te nemen dat ze systematisch in hun onderlinge samenhang gerangschikt kunnen worden, wordt het beleidsvoornemen aanzienlijk toegankelijker gemaakt. Mutaties kunnen bovendien eenvoudig worden doorgevoerd (bijv. na het uitkomen van de volgende delen).

Voor de landelijke gebieden als geheel zijn uiteindelijk 76 onderwerpen of thema's en acht niveaus onderscheiden (hoofdstuk 2).

Voor landinrichtingsprojecten zijn richtdoelen, uitgangspunten en maatregelen onderscheiden (hoofdstuk 4). Door speciale codes in het bestand op te nemen kunnen verschillende doelgerichte selecties worden uitgevoerd.

Zodra het bestand eenmaal is opgebouwd, vergt het gericht selecteren van beleidsuitspraken voor een bepaald landinrichtingsproject slechts een fractie van de tijd die nodig zou zijn om de Vierde Nota op de gangbare wijze door te nemen en de tekst bovendien in zijn onderlinge samenhang te plaatsen.

Deze ICW Nota illustreert de mogelijkheden waarop met beleidsnota's kan worden omgegaan en draagt hopelijk bij tot een doeltreffende doorwerking in de dagelijkse praktijk.

LITERATUUR

- ANONYMUS, 1988. Bestaand beleid en de vierde nota. Ruimtelijke plannen op een rij. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijksplanologische Dienst, SDU uitgeverij, 's-Gravenhage, 71 pp.
- BAN, J.P.A. VAN DEN, 1988. De Vierde Nota en de inrichting van landelijke gebieden. Cultuurtechnisch Tijdschrift, jaargang 27, nummer 6, pp. 350-354.
- DESSING, E.G.M. & K.E.J.G. JANSEN, 1988. Het beleid uit de groene structuurschema's voor landinrichtingsprojecten in voorbereiding. Richtdoelen, uitgangspunten, maatregelen (RUM) en overige coderingen volgens de methode BASALT. Nota ICW 1836, Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen, 27 pp., bijlagen.
- DESSING, E.G.M. & M. VAN STAVEREN, 1987. SORTEER: programmapakket voor het werken met richtdoelen, uitgangspunten, maatregelen (RUM) bij toepassing van de methode BASALT. Nota ICW 1780, Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen, 24 pp., bijlagen.
- FALUDI, A., 1988. "Kijk eens papa: met oogjes dicht"! De Vierde Nota in planningstheoretisch perspectief. Rooilijn, 21e jaargang, extra nummer, pp. 10-15.
- KLUNDERT, B. VAN DEN, 1988. Buitengebied: de waterrijke kansen en de lastige relatie tussen natuur en landbouw. ROM-Magazine, jaargang 6, nummer 4, pp. 12-17.
- STUDIEGROEP BASALT, 1986. Gebruikershandleiding BASALT. Deel 1. Overzicht van de methode en praktijkvoorbeeld. Mededelingen 165, Landinrichtingsdienst, Utrecht, 45 pp.
- VRM, 1984. Derde Nota over de ruimtelijke ordening. Deel 3. Nota Landelijke gebieden. Deel 3e: planologische kernbeslissing. Staatstuitgeverij 's-Gravenhage, 27 pp.
- VRM, 1988. Vierde Nota over de ruimtelijke ordening. Deel a: Beleidsvoor-nemen. Tweede Kamer vergaderjaar 1987-1988, 20490, nrs. 1-2, 195 pp.

BIJLAGE 1

DE BELEIDSUITSPRAKEN OVER LANDELIJKE GEBIEDEN IN HIËRARCHISCH VERBAND:
Schematische uitwerking van de Vierde Nota over de ruimtelijke ordening
(Deel a, beleidsvoornemen)

RECEIVED BY THE DIRECTOR OF THE BUREAU OF THE ARMY
GENERAL INVESTIGATIVE DIVISION
WASHINGTON, D. C.

1. NAME OF THE PERSON OR PERSONS	2. ADDRESS OF THE PERSON OR PERSONS	3. CITY AND STATE	4. COUNTRY
5. OCCUPATION	6. DATE OF BIRTH	7. DATE OF DEATH	8. DATE OF INTERVIEW
9. SOURCE OF INFORMATION	10. NATURE OF INFORMATION	11. DATE OF INFORMATION	12. NAME OF INFORMATION
13. NAME OF PERSON OR PERSONS	14. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	15. CITY AND STATE	16. COUNTRY
17. OCCUPATION	18. DATE OF BIRTH	19. DATE OF DEATH	20. DATE OF INTERVIEW
21. SOURCE OF INFORMATION	22. NATURE OF INFORMATION	23. DATE OF INFORMATION	24. NAME OF INFORMATION
25. NAME OF PERSON OR PERSONS	26. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	27. CITY AND STATE	28. COUNTRY
29. OCCUPATION	30. DATE OF BIRTH	31. DATE OF DEATH	32. DATE OF INTERVIEW
33. SOURCE OF INFORMATION	34. NATURE OF INFORMATION	35. DATE OF INFORMATION	36. NAME OF INFORMATION
37. NAME OF PERSON OR PERSONS	38. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	39. CITY AND STATE	40. COUNTRY
41. OCCUPATION	42. DATE OF BIRTH	43. DATE OF DEATH	44. DATE OF INTERVIEW
45. SOURCE OF INFORMATION	46. NATURE OF INFORMATION	47. DATE OF INFORMATION	48. NAME OF INFORMATION
49. NAME OF PERSON OR PERSONS	50. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	51. CITY AND STATE	52. COUNTRY
53. OCCUPATION	54. DATE OF BIRTH	55. DATE OF DEATH	56. DATE OF INTERVIEW
57. SOURCE OF INFORMATION	58. NATURE OF INFORMATION	59. DATE OF INFORMATION	60. NAME OF INFORMATION
61. NAME OF PERSON OR PERSONS	62. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	63. CITY AND STATE	64. COUNTRY
65. OCCUPATION	66. DATE OF BIRTH	67. DATE OF DEATH	68. DATE OF INTERVIEW
69. SOURCE OF INFORMATION	70. NATURE OF INFORMATION	71. DATE OF INFORMATION	72. NAME OF INFORMATION
73. NAME OF PERSON OR PERSONS	74. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	75. CITY AND STATE	76. COUNTRY
77. OCCUPATION	78. DATE OF BIRTH	79. DATE OF DEATH	80. DATE OF INTERVIEW
81. SOURCE OF INFORMATION	82. NATURE OF INFORMATION	83. DATE OF INFORMATION	84. NAME OF INFORMATION
85. NAME OF PERSON OR PERSONS	86. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	87. CITY AND STATE	88. COUNTRY
89. OCCUPATION	90. DATE OF BIRTH	91. DATE OF DEATH	92. DATE OF INTERVIEW
93. SOURCE OF INFORMATION	94. NATURE OF INFORMATION	95. DATE OF INFORMATION	96. NAME OF INFORMATION
97. NAME OF PERSON OR PERSONS	98. ADDRESS OF PERSON OR PERSONS	99. CITY AND STATE	100. COUNTRY

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]

4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]

9. [illegible]
10. [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]
13. [illegible]

14. [illegible]
15. [illegible]
16. [illegible]

17. [illegible]
18. [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible]
21. [illegible]

22. [illegible]
23. [illegible]
24. [illegible]
25. [illegible]
26. [illegible]

27. [illegible]
28. [illegible]
29. [illegible]
30. [illegible]
31. [illegible]
32. [illegible]
33. [illegible]
34. [illegible]
35. [illegible]
36. [illegible]
37. [illegible]
38. [illegible]
39. [illegible]
40. [illegible]
41. [illegible]
42. [illegible]
43. [illegible]
44. [illegible]
45. [illegible]
46. [illegible]
47. [illegible]
48. [illegible]
49. [illegible]
50. [illegible]

* 1. RELATIE MET DE PKB'S VAN DE DERDE NOTA EN VAN DE STRUCTUURSCHEMA'S

-De Derde nota over de ruimtelijke ordening, bestaande uit de Oriënteringsnota, de Verstedelijkingsnota en de Nota landelijke gebieden vervalt.
-Het beleid zoals dat is geformuleerd in de Structuurschets stedelijke gebieden en de Structuurschets landelijke gebieden wordt gehandhaafd.
-voor andere PKB's, waaronder de Structuurschema's geeft deze nota geen aanleiding tot bijstelling van beleid. Uitzondering hierop kunnen vormen de Structuurschema's Verkeer en Vervoer, Landinrichting, Openluchtrecreatie en natuur- en Landschapsbehoud (PKB-BWB) (a192).

Structuurschema's Landinrichting, Openluchtrecreatie en Natuur- en Landschapsbehoud; voor een eventuele herziening hiervan wil de regering eerst de discussie over deze nota en de in voorbereiding zijnde sectornota's op het terrein van landbouw en natuur afwachten alvorens te beslissen over eventuele bijstellingen (PKB) (a 192, 193).

Basisdoelstelling uit de Derde Nota: De basisdoelstelling wordt gehandhaafd en luidt als volgt.

Het bevorderen van zodanige ruimtelijke en ecologische condities dat:
-de wezenlijke strevingen van individuen en groepen in de samenleving zoveel mogelijk tot hun recht komen;
-de diversiteit, samenhang en duurzaamheid van het fysisch milieu zo goed mogelijk worden gewaarborgd (a 7).

* 2. VERANDERINGSPERSPECTIEF DAGELIJKSE LEEFOMGEVING

Ten behoeve van het behoud en de versterking van de kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving zal een beleid worden gevoerd dat gericht is op:
-het veiligstellen van bepaalde basiswaarden in onze samenleving, die ruimtelijk gezien van belang zijn.
-het tijdig tegemoet treden van ontwikkelingen die de dagelijkse leefomgeving van de Nederlanders - vaak ingrijpend - zullen veranderen; met andere woorden "voorsorteren" op de 21e eeuw (PKB-BWB) (a 165).

Als vijf basiswaarden zijn onderscheiden:

- een goed onderhouden fysieke omgeving
- een schoon milieu
- een veilige omgeving
- ruimtelijke keuzevrijheid
- ruimtelijke verscheidenheid.

Als beleidsopgave betekent dit ervoor waken dat de ondergrens niet wordt doorbroken en waar de ondergrens al gepasseerd is een beleidsinspanning te leveren om alsnog de basiswaarden veilig te stellen. De regering beschouwt het als haar taak om de gemeenten en provincies daarbij te ondersteunen (a 38).

De burgers zelf en daarop aansluitend de gemeenten en de provincies dragen de primaire verantwoordelijkheid voor de dagelijkse leefomgeving. Het beleid van de rijksoverheid beperkt zich hier tot het aangeven van perspectieven en ondersteunende maatregelen (PKB)(a 165). Bij het veiligstellen van basiswaarden moeten burgers en overheid er voor zorgen dat:

- de gebouwde omgeving en de openbare ruimte niet in verval raken
- steden, dorpen en het landelijk gebied niet vervuilen
- sociale onveiligheid het gebruik van de ruimte niet belemmert
- bepaalde groepen in onze samenleving niet onvrijwillig ruimtelijk geïsoleerd raken
- steden, dorpen en landschappen niet eenvormig en daarmee onherkenbaar worden (PKB-BWB) (a 165).

Nadere markerings van beleidsuitspraken:

tekst uit PKB

idem, doch onderscheiden als
"Beslissing van wezenlijk belang"

aanvullende tekst uit de aan de
PKB voorafgaande toelichting

in HOOFDLETTERS "aanvullend beleid"

*** 3. PERSPECTIEF WONEN**

Het perspectief is gericht op het scheppen van een nieuw evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt bij voorkeur op de schaal van het stadsgewest.

Een voor het landelijk gebied relevant element van dit perspectief is:
-het stellen van randvoorwaarden aan ontwikkelingen op ongewenste lokaties (PKB-BWB)(a 166).

Selectief gebruik van de ruimte:
De aantasting van de groene open ruimten, het sterk groeiende autoverkeer en de zorg voor leefbaarheid van ons land als geheel dwingen tot een selectief gebruik van de schaarse ruimte (a 43).

*** 5. PERSPECTIEF STEDEN IN BEWEGING**

Het perspectief is gericht op het scheppen van ruimte voor stedelijke vernieuwing en georiënteerd op de schaal van de stad als geheel, respectievelijk het stadsgewest (PKB-BWB).

Het veranderingsperspectief maakt onderscheid tussen consolidatie-, stagnatie- en expansiegebieden (PKB) (a 168).

*** 4. BUNDELING VERSTEDELIJING**

Het beleid blijft gericht op bundeling van de verstedelijking. Bij de besluitvorming over grote bouwplaatsen blijven de in de Structuurschets Stedelijke Gebieden opgenomen lokatiecriteria van kracht (PKB)(a 167).

*** 6. STADSRANDEN EN EXPANSIEGEBIEDEN**

Voor de landelijke gebieden zijn alleen de expansiegebieden relevant.

In gebieden met veel dynamiek (expansiegebieden) kan vaak worden volstaan met aanpassing van ruimtelijke structuren, respectievelijk het wegnemen van factoren die vernieuwing van de ruimtelijke structuur in de weg staan. Het gaat hierbij onder meer om binnensteden en stadsranden (PKB) (a 168).

Bij aanpassing in de stadsranden moet gezorgd worden voor een goede aansluiting van nieuwe uitbreidingen op de oudere dalen van de stad, op de openbare ruimte en op de "groene uitloopgebieden" (a 49, 50).

* 7. PERSPECTIEF OPENBARE RUIMTE

Het perspectief is gericht op het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte (PKB-BWB 170). Voor de ruimtelijke kwaliteit is van belang:

- bruikbaarheid: waar mogelijk multifunctioneel gebruik
- vormgeving: de inrichting moet overzichtelijk zijn en beschutting bieden, met behoud en waar mogelijk versterking van de verscheidenheid. Van belang zijn: belevingswaarde, herkenbaarheid, het mooie en het gebiedseigene (a 52).

Veranderingen ten aanzien van de openbare ruimte spelen op diverse schaalniveaus: van het directe grensvlak tussen privaat en publiek domein tot en met de groene verbindingzones tussen stad en landelijk gebied. Voor het landelijk gebied wordt meer gevraagd van:

- de samenhang tussen gebieden binnen en buiten de stad.

Samenhang speelt niet alleen bij openbare ruimten in de stad maar ook tussen stad en omliggend landelijk gebied. Het gaat om groene longen vanuit het landelijk gebied de stad in en recreatieve verbindingzones vanuit de stad het landelijk gebied in (PKB) (a 170).

Voor de samenhang zijn belangrijk:

- goede routes
- het ontwikkelen van groene longen, landelijke uitlopers, parken en soms buitenplaatsen in het stedelijk gebied. Groene longen moeten worden ontwikkeld in samenhang met de inrichting van de stadsranden. Goede voorbeelden van een dergelijke inrichting van het landelijk gebied nabij de stad zijn te vinden in Hitland en Amstelland (a 52).

In het overgangsgebied tussen stad en platteland zouden de kwaliteiten van het landelijke zoveel mogelijk moeten worden gespaard (p. 51).

* 8. ROL GEMEENTEBESTUREN

De zorg voor de openbare ruimte ligt primair bij de gemeentebesturen. Meer dan tot nu toe wordt bevorderd dat de partikuliere sector bijdraagt wanneer publieke en private belangen direct samengaan (PKB) (a 171).

Tussenvormen, waarbij partikulieren en overheid samenwerken bij het onderhoud van bepaalde delen van bijvoorbeeld groenvoorzieningen, zijn ook zeer wel denkbaar. De noodzaak om middelen vrij te maken voor herinrichting van de meest cruciale delen van de openbare ruimte dwingt tot het zoeken van creatieve oplossingen voor andere delen (a 54).

Aleen de lokale overheid kan het geheel van veelal onderling onverenigbare eisen en aanspraken overzien. Zij zal er ook op moeten toezien dat bij herinrichting zorg wordt gedragen voor duurzaamheid en flexibiliteit. Het gebied moet immers weer een tijd "mee kunnen"; tegelijk moet de mogelijkheid bestaan voor tussentijdse aanpassingen, zonder al te kostbare ingrepen (a 53).

* 9. ROL RIJK

Het rijk ondersteunt aanpassingen van de openbare ruimte met bestaande instrumenten (zoals die er zijn voor landinrichting, openluchtrecreatie en bufferzones) en met de stadsvernieuwingfondsen (PKB) (a 171).

Groenvoorzieningen aan de rand van de stad komen in aanmerking voor toepassing van het instrumentarium voor landinrichting, openluchtrecreatie en bufferzones (a 54).

* 10. VOORBEELDPROJECTEN

HET RIJK ZAL DE TOTSTANDKOMING BEVORDEREN VAN VOORBEELDPROJECTEN VOOR ONDERHOUD EN VORMGEVING VAN DE OPENBARE RUIMTE.

Dit geldt in het bijzonder voor projecten die gericht zijn op verbetering van de samenhang tussen de openbare ruimten in en aan de rand van de stad en voor projecten die gericht zijn op de ontwikkeling van openbare ruimten als algemene ontmoetingsplaatsen (PKB) (a 171).

* 11. PERSPECTIEF GRONDSTOFFEN EN AFVAL

Het perspectief is gericht op het zorgvuldig omgaan met grondstoffen, energie en afval in relatie tot de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten. Het perspectief is gebaseerd op een regionale aanpak, op meer aandacht voor het gebruik van eigen bronnen en op het beperken en het hergebruik van afval. Voor niet verwerkbaar afval en afval dat slechts grootschalig verwerkt kan worden (bultafvalstoffen) blijft een boven-regionale aanpak wenselijk (PKB)(a 174).

* 12. ROL PROVINCIALE BESTUREN EN ANDEREN

Provinciale besturen wordt gevraagd samen met gemeenten, waterschappen en nutsbedrijven vorm te geven aan de regionale aanpak (PKB)(a 175). Provinciale streek-, waterhuishoudings-, ontgrondings- en milieubeleidsplannen vormen geschikte kaders voor de keuze van een bij een regio passende gescheiden of geconcentreerde aanpak. Gestreefd moet worden naar regionale samenwerkingsvormen tussen publieke en private organisaties. Door de inbreng van kennis, kapitaal en bevoegdheden kan een dergelijke samenwerking leiden tot een doelmatig en zorgvuldig ruimtebeheer. Deze opzet van de samenwerkingsvormen zou produktgericht (water, afval) kunnen zijn (a 64).

* 13. VOORBEELDPLANNEN

HET RIJK ZAL DE TOTSTANDKOMING BEVORDEREN VAN REGIONALE VOORBEELDPLANNEN DIE IN RUIMTELIJKE ZIN OPLOSSINGEN ZOEKEN VOOR HET ZORGVULDIG OMGAAN MET GROND- EN OPPERVLAKTEWATER, ENERGIE EN AFVAL. WAT BETREFT HET OMGAAN MET ENERGIE EN AFVAL STAAN HET GEBRUIK VAN EIGEN ENERGIEBRONNEN EN HET BEPERKEN, RESPECTIEVELIJK HET OPNIEUW GEBRUIKEN VAN AFVAL HIERBIJ CENTRAAL (PKB)(a 175).

Bij de regionale aanpak van de zuivering van vervuild water en van het gebruik van bepaalde eigen grondstoffen en energiebronnen kan gekozen worden voor een meer geconcentreerde of voor een meer gespreide aanpak. Voor de keuze tussen concentreren en spreiden zullen naast de eigenschappen van grondstoffen of het karakter van de energiebron ruimtelijke kenmerken en kwaliteiten van een regio zeer bepalend zijn. In zeer dicht bevolkte gebieden resten weinig andere mogelijkheden dan een geconcentreerde winning en verwerking (a 62, 63).

* 14. GEBIEDSVREEMD WATER

DE TOEVOER VAN "GEBIEDSVREEMD" WATER MET VERVUILENDE INVLOEDEN ZAL WORDEN BEPERKT DOOR LANDINRICHTINGS- EN WATERSTAATSWERKEN. TEvens ZAL IN DIT KADER WORDEN BEVORDERD DAT SCHOON WATER PER GEBIED LANGER WORDT VASTGEHOUDEN. ONDERZOCHT ZAL WORDEN OF HET GEBRUIK VAN MOERASSYSTEMEN (HELOFYTENFILTERS) VOOR WATERZUIVERING MOGELIJK IS EN IN HOEVERRE DIT KAN SAMENGAAN MET NATUURONTWIKKELING EN RECREATIE (PKB)(a 175).

Helofytenfilters kunnen niet alleen een rol spelen bij het (voor)zuiveren van water dat bijvoorbeeld wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening of wordt ingelaten in natuurgebieden en polders maar ook bij de nazuivering van afvalwater. Bovendien kunnen deze moerassen een functie krijgen als natuur en recreatiegebied. Recente ervaringen leren dat een combinatie van waterzuivering, natuurontwikkeling, recreatie en landschapsbouw goed mogelijk is. In ons land kunnen dergelijke waterexploitatiegebieden mogelijk worden gecombineerd met maatregelen om bodemdaling en zoute kvel tegen te gaan (a 63).

* 15. REGIONALE ENERGIEBRONNEN

De aandacht gaat vooral uit naar windenergie. Behalve met verspreid staande windmolens, wordt inmiddels ook geëxperimenteerd met grote, geconcentreerde vormen (a 63).

* 16. STORT EN VERWERKING VAN AFVAL NEDERLAND

HET RIJK ZAL ONDERZOEKEN HOE NEDERLAND MINDER AFHANKELIJK KAN WORDEN VAN HET BUITENLAND VOOR STORT EN VERWERKING VAN AFVAL. TESAMEN MET GEMEENTEN, PROVINCIES EN BEDRIJFSLEVEN ZAL WORDEN VASTGESTELD WELKE VOORZIENINGEN NODIG ZIJN EN HOE DEZE RUIMTELIJK HET BEST KUNNEN WORDEN INGEPAST (PKB)(a 175).

Een keuze voor spreiden of concentreren doet zich bij de verwerking en opslag van afval niet voor. Gestreefd moet worden naar concentratie. Alleen dan kan het ruimtebeslag zo klein mogelijk blijven, is hergebruik mogelijk, kunnen schadelijke stoffen worden verwijderd en kan het vrijkomen van afvalstoffen worden voorkomen (a 63).

* 17. RUIMTELIJK

ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

Uitgangspunten van het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief zijn het door middel van ruimtelijk beleid:

- versterken van sterke punten in economisch en ruimtelijk opzicht en het benutten van ontwikkelingskansen van ons land

- vergroten van de ruimtelijke verscheidenheid

- benutten en versterken van de eigen kwaliteiten van de verschillende landsdelen (waaronder hun economische potenties) (PKB-BWB) (a 187).

Versterken van de volgende sterke punten van het landelijk gebied:

- hoogwaardige landbouw en daarmee verbonden industriële

- veredelingsactiviteiten

- watergebonden eigenschappen in verband met natuurwaarden en recreatie en toerisme

- vele typen landschappen en de grote mate van afwisseling tussen stad en land.

Vergroten van de ruimtelijke

verscheidenheid in het landelijk gebied:

- het bieden van ruimte voor het bieden

- van nieuwe natuurkwaliteiten met een

- nadruk op gebieden die gekenmerkt worden

- door natte, voedselrijke milieus en

- gebieden waar mogelijkheden voor handen

- zijn om groene verbindingzones te

- versterken (a 91, 92).

Het beleid van het rijk heeft bij het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief een initierend en stimulerend karakter (a 148).

* 18. PERSPECTIEF REGIO'S OP EIGEN KRACHT

Het perspectief is gericht op het zoeken naar een op de desbetreffende regio toegesneden evenwicht tussen het benutten van eigen kwaliteiten, een oriëntatie op het economisch kerngebied van Nederland en het aansluiten op ontwikkelingen in aanliggende grensregio's en economische kerngebieden buiten onze landsgrenzen. Het beleid is wat betreft het landelijk gebied vooral gericht op:
-het benutten van kansen in de sectoren landbouw, industrie, toerisme, recreatie en natuur (PKB-BWB) (a 182).

* 19. UITWERKING(SRICHTING) ZUIDOOST-NEDERLAND

INDIEN HET PROVINCIAAL BESTUUR VAN LIMBURG, EVENALS HET RIJK HET BELANG INZIET VAN EEN NADERE UITWERKING VAN HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VOOR HET GEBIED MAASTRICHT/HEERLEN-AKEN-LUIK, ZAL HET RIJK DAARAAN MEDEWERKING VERLENEN. Deze nadere uitwerking zou, wat het rijk betreft, onder meer gericht moeten zijn op:
-verbetering van de toeristisch-recreatieve voorzieningen (PKB)(a 183).
Hierbij dient de landschappelijke structuur van het Heuvelland te worden gehandhaafd (a 103).

* 20.ONTWIKKELING(SRICHTING) NOORD-NEDERLAND

VOOR HET FRIESE MERENGEBIED EN NOORDWEST-OVERLIJSSEL ZAL, IN SAMENWERKING MET DE BETROKKEN PROVINCIES, GEZOCHT WORDEN NAAR MOGELIJKHEDEN OM DE TOERISTISCH-RECREATIEVE POTENTIES EN DE MOGELIJKHEDEN VOOR NATUURONTWIKKELING IN EN TUSSEN DEZE GEBIEDEN TE BENUTTEN. DAARBIJ WORDT EEN HAALBAARHEIDSTUDIE OVERWOGEN NAAR DE MOGELIJKHEDEN VAN EEN DOORGAANDE RECREATIEVE VAARROUTE TUSSEN KUINRE EN LEMMER (PKB) (a 183).
Het gaat hierbij met name om de ontwikkeling van de waterrecreatie en, in samenhang daarmee, om de verbetering van de kwaliteit van de dag- en verblijfsrecreatiemogelijkheden (a 104).

* 21. ONTWIKKELING(SRICHTING) ZUIDWEST-NEDERLAND

In aanvulling op reeds in gang gezette beleidsontwikkelingen in het Deltagebied zal extra aandacht worden besteed aan de versterking van de samenhang tussen waterrecreatiemogelijkheden enerzijds en de dag- en verblijfsrecreatie anderzijds (a 102).

* 22. PERSPECTIEF STEDENRING CENTRAAL-NEDERLAND

Het economisch kerngebied van Nederland omvat de Randstad en grote delen van Gelderland en Noord-Brabant. Dit gebied wordt aangeduid als "Stedenring Centraal-Nederland".

Het perspectief is wat betreft het landelijk gebied gericht op:
-het actief versterken van de ruimtelijke verscheidenheid, zowel door kwaliteitsverbetering van de Centrale Open Ruimte (natuur-, recreatie- en landschappelijke ontwikkeling, in samenhang met de landbouw) als door het aanbieden van een verscheidenheid aan woonmilieus (PKB-BWB) (a 184).

Het bestaande beleid, zoals neergelegd in de Structuurschetsen voor de stedelijke en de landelijke gebieden en in de groene structuurschema's is mede gericht op het behoud en de ontwikkeling van de verscheidenheid in dit gebied. De bundeling van stedelijke ontwikkeling in stadsgewesten, het bufferzone-beleid, het beleid ten aanzien van de open ruimten dragen hiertoe alle bij en blijven daarom gehandhaafd (a 108).

* 23. PERSPECTIEF RANDSTAD

Het perspectief is gericht op:

- het ontwikkelen van een internationaal stedelijk vestigingsmilieu
- de verbetering van de bereikbaarheid
- het handhaven en versterken van de ruimtelijke verscheidenheid van de steden en de open ruimten.

Het element van het perspectief over het landelijk gebied is:

- Het in aansluiting op de in ontwikkeling zijnde

Randstadgroenstructuur benutten van de ontwikkelingsmogelijkheden van het Groene Hart voor de landbouw, de natuur, het toerisme en de openluchtrecreatie, mede ten dienste van het internationale vestigingsmilieu in de Randstad (PKB-BWB) (a 186).

* 24. OVERLEGSTRUCTUREN

OM DE BESTUURLIJKE SAMENHANG IN DE RANDSTAD TE VERGROTEN WORDT, WAAR NODIG, GESTREEFD NAAR ADEQUATE OVERLEGSTRUCTUREN, WAARIN HET RIJK EN DE ANDERE BETROKKEN OVERHEDEN PARTICIPEREN. HIERBIJ ZAL REKENING WORDEN GEHOUDEN MET BESTAANDE OVERLEGKADERS, ZOALS DIE TUSSEN HET RIJK EN DE GROTE STEDEN, HET ZOGENAAMDE AGENDA-OVERLEG (PKB) (a 187). Het is zeker niet de bedoeling om tot een zware formele structuur te komen of een extra bestuurslaag, maar wel om voor de duidelijk omschreven doelen en binnen beperkte tijd tot (afstemming van) gerichte acties te komen (a 120).

* 25. UITWERKING GROENE HART

DE REGERING NEEMT HET INITIATIEF TOT HET MET DE BETROKKEN PROVINCIES EN GEMEENTEN OPSTELLEN VAN EEN GEZAMENLIJKE UITWERKING VAN HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VAN HET GROENE HART, MEDE IN RELATIE TOT DE AAN DE RANDSTAD GRENZENDE GROTE WATEREN (PKB) (a 187).

* 26. UITWERKING(SRICHTING) GROENE HART

Uitgaande van het bestaande selectieve woningbouwbeleid en aanvullend op de Randstadgroenstructuur en het bufferzonebeleid zou deze nadere uitwerking wat het rijk betreft gericht moeten zijn op de volgende punten:

- toeristisch-recreatieve voorzieningen, met name doorgaande vaarroutes tussen IJsselmeer en Delta.
- behoud en versterking van bestaande natuurwaarden en natuurontwikkeling in de vorm van kerngebieden en verbindingszones.
- een duurzaam landbouwkundig gebruik.
- instandhouding van landschappelijke openheid (PKB) (a 187).

De kwaliteit van het Groene hart zal de komende jaren worden versterkt. De Randstadgroenstructuur zal verder worden uitgebouwd.

De recreatieve waterinfrastructuur zal worden versterkt door het verbeteren van de doorvaartmogelijkheden tussen het IJsselmeer en de Delta (a 120). Daarop sluit aan de verbetering van de kwaliteit en mogelijk de vergroting van het wateroppervlak in de "Blauwe Kamer" (plassen en waterwegen) in het noordelijk deel van het Groene Hart. Met name bij Amsterdam kan gedacht worden aan een goede doorgaande vaarverbinding (a 122, 124).

In het westelijk deel van het Groene hart ligt het accent op het versterken van de recreatieve mogelijkheden door het mogelijk vergroten van te gebruiken wateroppervlakten en verbeteren van verbindingen.

In het oostelijk deel ligt het accent op het vergroten van natuurgebieden en het ontwikkelen van ecologische infrastructuur. Vooral in dit deel is het van belang de waterkwaliteit te verbeteren. Hiertoe kunnen moerasgebieden worden aangelegd die het in te laten water zuiveren. De landbouw is en blijft de belangrijkste drager van dit gebied, zowel voor het economisch draagvlak als voor het beheer (a 120).

* 27. PERSPECTIEF NEDERLAND-WATERLAND

Het perspectief voor Nederland-Waterland is gericht op:

- het versterken van de samenhang tussen de functies watervoorziening, natuur, toerisme, recreatie en transport.
- het tot stand brengen van een betere samenhang tussen de grote wateren.

-het vergroten van de aandacht voor natuurontwikkeling, naast natuurbehoud (PKB-BWB) (a 188).

Met dit perspectief streeft de regering naar het versterken van de kwaliteiten van Nederland-Waterland via twee assen. De ene as loopt van Zuidwest-Friesland naar het Deltagebied. De andere as loopt van oost naar west via het rivierengebied (PKB) (a 188).

* 28. BESCHERMING TEGEN OVERSTROMINGEN

Bescherming tegen overstromingen is van essentieel belang. De versnelde stijging van de zeespiegel dwingt tot blijvende aandacht voor de (zee)waterkeringen en het vasthouden van de zandige kust en zal leiden tot veranderingen in de zoet-zoutwaterbalans (PKB)(a 188).

De gevolgen van zeespiegelrijzing zullen nader onderzocht moeten worden. De Kustbeleidsnota en de Derde nota over de waterhuishouding zullen hiervoor een aanzet geven (a 128).

* 29. KUSTVERDEDIGING

Er moet blijvend ruimte worden gereserveerd voor de van tijd tot tijd noodzakelijke aanpassing van de (zee)waterkeringen en bemalingsinstallaties, en voor een flexibele verdediging van de zandige kust. Daar moet bebouwing achterwege blijven (a 126).

* 30. BESTRIJDING KWEL

Voor de snellere toename van zoute kwel door versnelde zeespiegelrijzing, is meer water nodig voor doorspoeling. In laaggelegen, klinkgevoelige of kwelrijke poldergebieden kan dit aanleiding geven tot ander grondgebruik (a 127).

* 31. GROTE WATEREN

Voor het IJsselmeer, De Randmeren en de Deltawateren is het beleid gericht op behoud van de kenmerkende rust en openheid; deze zijn van essentiële betekenis voor de verdere ontwikkeling van deze gebieden. Dit betekent terughoudendheid ten aanzien van rustversturende functies en ten aanzien van het toevoegen van zeer grootschalige elementen. In deze grote wateren kan versterking van de natuurwaarden samengaan met verdere ontwikkeling van waterrecreatie en -toerisme (a 127).

* 32. INTERIMBEHEERSPLAN MARKERMEERGEBIED

Voor het Markermeergebied zal de regering in samenwerking met de betrokken provinciale overheden een interimbeheersplan opstellen met het oog op het veiligstellen en verbeteren van de huidige toeristisch-recreatieve en ecologische kwaliteiten van het gebied en met het oog op het fysiek openhouden van de mogelijkheden tot inpoldering binnen het gebied (PKB)(a 189).

* 33. MILIEUKWALITEIT IJ- EN GOOIMEER

Binnen het geheel van IJsselmeer, Markermeer en Randmeren, kunnen de potenties van het IJ- en Gooimeer worden benut voor de natuurontwikkeling, toerisme en recreatie, met name in relatie tot Amsterdam als stad aan het water. Noodzakelijk daarvoor is dat de milieukwaliteit van IJ-meer(kust), Gooimeer en Eemmeer wordt verbeterd (PKB)(a189).

* 35. VOORDELTA

De regering zal in samenwerking met de daarbij betrokken overheden een integraal beleidsplan voor de voordelta opstellen. dit plan is gericht op het veiligstellen van de natuurlijke ontwikkeling in relatie tot de kustbescherming. Aangegeven zal worden in hoeverre andere functies als toerisme en recreatie, energie-opslagsystemen en visserij inpasbaar zijn in de voorgestane ontwikkeling van dit gebied (PKB)(a 189).

* 34. MAATREGEL MILIEUKWALITEIT IJ- EN
GOOIMEER

-SANERING VAN DE WATERKWALITEIT VAN HET
GOOIMEER ZAL MET PRIORITEIT TER HAND
WORDEN GENOMEN DOOR EEN COMBINATIE VAN
BRON- EN EFFECTGERICHTE MAATREGELEN
LANGS IJMEER, GOOIMEER EN EEMMEER
(PKB)(a 189).

Het scheppen van condities voor
moerassen met een waterzuiverende
functie kan hier deel van uitmaken
(a 130).

* 36. UITWERKING RIVIERENGEBIED

DE REGERING NEEMT HET INITIATIEF TOT HET
MET DE BETROKKEN PROVINCIES EN ANDERE
OVERHEDEN OPSTELLEN VAN EEN GEZAMENLIJKE
UITWERKING VAN HET
ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VOOR HET
RIVIERENGEBIED (PKB) (a 189).

* 37. UITWERKING(SRICHTING) RIVIERENGEB.

Deze nadere uitwerking zou, wat het rijk
betreft gericht moeten zijn op:

- natuur- en toeristisch-recreatieve
ontwikkelingen in de uiterwaarden, mede
bezien in relatie tot het rivierbeheer
en de agrarische ontwikkeling in de
komgebieden.
- de mogelijke functieverdeling tussen de
grote rivieren, op het gebied van de
scheepvaart, het toerisme, de
recreatie, de natuurontwikkeling en de
delfstoffenwinning met in achtneming van
de algemene betekenis van deze rivieren
voor de scheepvaart en de waterafvoer.
- de versterking van de samenhang tussen
de rivieren en de aan de rivieren
gelegen steden (PKB) (a 189).

* 38. FUNCTIES IN HET RIVIERENGEBIED

De uiterwaarden hebben goede mogelijkheden als natuur- en recreatiegebieden. Een betere waterkwaliteit is daarvoor een voorwaarde.

De Waal is en blijft allereerst een internationale transportroute. Recreatie-ontwikkeling is maar in zeer beperkte mate mogelijk. Wel kan langs de Waal een zwaarder accent worden gelegd op natuurontwikkeling.

Voor het rivierengebied is het daarbij van belang dat, naast natuurgebieden, ook ecologische verbindingen tot stand worden gebracht. dat geldt voor de uiterwaarden en voor te ontwikkelen of te vergroten kerngebieden. Daarbij kan gedacht worden aan De Biesbosch, het gebied bij Fort Sint Andries en de Gelderse Poort.

Voor de uiterwaarden van Maas en IJssel zal versterking van zowel natuurontwikkeling als van recreatie-ontwikkeling worden nagestreefd. Daarbij blijft de huidige functie als scheepvaartweg gehandhaafd (a 128).

* 39. BERGBOERENREGELING

BEVORDERD ZAL WORDEN DAT UITERWAARDEN DIE REGELMATIG ONDERLOPEN ONDER DE UIT TE BREIDEN "BERGBOERENREGELING" WORDEN GEBRACHT VOORZOVER DIT IN HET KADER VAN HET EG-BELEID MOGELIJK IS (PKB) (a 189).

* 40. LANDBOUW IN HET RIVIERENGEBIED

In het rivierengebied is een verdere landbouwkundige ontwikkeling mogelijk. Voor de buitendijkse gebieden vormt een overgang naar een verder natuurlijke ontwikkeling een aantrekkelijk perspectief (PKB) (a 190).

* 41. PERSPECTIEVEN LANDELIJKE GEBIEDEN

Om praktisch redenen zijn het perspectief dagelijkse leefomgeving en het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief samengevoegd (opmerking samenvatters). Het perspectief voor de verandering van de dagelijkse leefomgeving in het landelijk gebied is gericht op het geleiden van veranderingen in het landelijk gebied, met het doel de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te verhogen (PKB-BWB) (a 176).

De kwaliteit van het landschap blijkt een van de belangrijkste dragers te zijn voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Voor de watersport en de oeverrecreatie verdient de ontsluiting van oevers en onderlinge verbindingen tussen de wateren aandacht.

Gestreefd wordt naar het behoud en de verdere ontwikkeling van een rijk geschakeerd landelijk gebied: grootschalige landschappen naast kleinschalige landschappen, gebieden die vooral voor een bepaalde functie worden gebruikt, naast gebieden waar tal van functies met elkaar verweven zijn (a 66).

Enkele kwaliteiten waaraan het landelijk gebied in elk geval zal moeten voldoen zijn:

- goed onderhouden gebouwen en landschappen, die niet doorsneden zijn door infrastructuur
- geen vervuiling van bodem, water en lucht
- landelijk karakter
- bereikbaarheid van voorzieningen (a 67).

Daarbij is een regionale aanpak nodig gezien morfologische en geohydrologische verschillen, de verschillen wat betreft de aard van veranderingen in de landbouw en de verschillen in mogelijkheden voor verweving dan wel scheiding van functies (PKB) (a 176). Het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor de landelijke gebieden bouwt voort op het zoneringsbeleid van de Nota landelijke gebieden (PKB) (a 190).

Per regio valt aan te geven wat het voor inrichting en beheer van een gebied betekent om de gebruikswaarde te vergroten, of de beleevingswaarde te verhogen en hoe een evenwicht kan worden gevonden tussen duurzaamheid en flexibiliteit ten behoeve van functies met een verschillende dynamiek (a 68).

Bij het geleiden van veranderingen in het landelijk gebied wordt onderscheid gemaakt tussen beleid gericht op actieve handhaving, actieve aanpassing en actieve vernieuwing van de ruimtelijke structuur.

-Actieve handhaving is van belang in gebieden waar bij intensivering van de landbouwproductie de huidige ruimtelijke structuur onder druk komt te staan en verweving van functies en schaal van het landschap behouden dienen te blijven.

-Actieve aanpassing is van belang in gebieden waar, door wijzigingen in de ruimtelijke structuur op beperkte schaal, het benutten van kansen voor natuurontwikkeling en landschapsbouw en het scheppen van ruimtelijke voorwaarden voor veranderingen binnen de landbouw mogelijk is.

-Actieve vernieuwing is van belang in gebieden waar verbetering van de inrichting voor landbouwkundige doeleinden of inrichting voor andere functies (bijv. natuurontwikkeling) vraagt om het scheppen van nieuwe, vaak robuuste ruimtelijke structuren (PKB) (a 176).

* 42. BELEID ZONE A EN ZONE D UIT NOTA LANDELIJKE GEBIEDEN.

Voor gebieden met hoofdfunctie landbouw (zone A) en hoofdfunctie natuur (zone D) kan met bestaand beleid worden volstaan (PKB) (a 190).

* 43. ZONE A: HOOFDFUNCTIE LANDBOUW

-Het ruimtelijk beleid is primair gericht op het bieden van goede ontwikkelingsmogelijkheden aan de landbouw.

-Een scheiding van functies wordt voorgestaan.

-Daar waar het mogelijk is de zwakkere functies met de sterkere te combineren wordt verweving van functies voorgestaan. De provincies en gemeenten dienen deze als zodanig in hun ruimtelijke plannen aan te geven (NLG e 3 (1984)).

* 45. ZONE D: HOOFDFUNCTIE NATUUR

-Het ruimtelijk beleid is primair gericht op het bieden van goede mogelijkheden voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur.

-In deze gebieden wordt een scheiding van functies voorgestaan.

-Daar waar het mogelijk is de zwakkere functies met de sterkere te combineren wordt verweving van functies voorgestaan.

-De provincies en gemeenten dienen in hun ruimtelijke plannen aan te geven in welke delen van de D-gebieden zij een scheiding respectievelijk verweving willen toepassen.

-Medegebruik van bepaalde natuurgebieden wordt afhankelijk gesteld van de aard van de intensiteit van het gebruik en zal moeten worden afgestemd op de hoofdfunctie.

-De duinen hebben plaatselijk een functie voor de voorziening van water van hoge kwaliteit.

-De zeeverende functie van de zeereep wordt gehandhaafd.

-Stedelijke activiteiten worden geweerd en de groei van de intensieve recreatie wordt beperkt (NLG e 4 (1984)).

Overwegingen voor verweving zijn:

- de wens tot behoud van bestaande en ontwikkeling van nieuwe natuur- en landschapswaarden in agrarische cultuurlandschappen (b.v. weidevogelbeheer en beheer van landschapselementen)
 - de behoefte aan houtteelt en recreatief medegebruik op agrarische bedrijven
 - kansen in verband met de extensivering van grondgebruik als gevolg van produktiebeheersingsmaatregelen en milieumaatregelen
 - de beschikbaarheid van arbeid en de mogelijkheid van neveninkomsten.
- Overwegingen voor scheiding zijn:
- de arbeids- en teelttechnische ontwikkelingen van het agrarisch produktieproces
 - de behoefte aan uitbreiding van het produktie-areal van sommige intensieve agrarische teelten
 - de benodigde flexibiliteit van inrichting en agrarisch grondgebruik in de toekomst
 - de wens tot het realiseren van natuur, recreatie- en bosgebieden in grote ruimtelijke eenheden
 - de behoefte aan het creëren van ecologische kerngebieden en verbindingszones (a 68).

* 44. ZEEKLEIGEBIEDEN EN VEENKOLONIALE
GEBIEDEN

Een geleidelijke ontwikkeling van natuur- en boselementen, passend bij de grofmazige structuur van deze gebieden, is denkbaar. Ook voorzieningen ter verbetering van de watertoevoer kunnen soms samengaan met natuurontwikkeling. In het Noord-Nederlandse akkerbouwgebied is aanvullend hier en daar ontwikkeling van bosbouw denkbaar. In Zeeland kan gedacht worden aan het overschakelen van akkerbouw op fruit- of groenteteelt. Hier speelt ook het toerisme een grote rol (a 133).

* 46. KUSTZONE

De natuurwaarden van de duinen en de bossen in de binnenduinstrand zijn zodanig, dat een goede geleiding van de toeristisch-recreatieve ontwikkeling wenselijk is. In de kustzone bestaat ook een spanning tussen de kwaliteit van het in de duinen geïnfiltreerde water en het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden. Vanuit het traditionele produktiegebied voor bollen en siergewassen - de geestgronden - heeft zich een ontwikkeling voorgedaan waarvan de invloed zich uitstrekt tot buiten de directe kustzone. Dit leidt in bepaalde gevallen tot inpassingsproblemen. Het rijk neemt thans geen initiatief voor beleidsontwikkeling op dit terrein. Mogelijke initiatieven van provinciale of partikuliere zijde voor een projectmatige aanpak worden door het rijk afgewacht (a 135).

*** 47. TOESPITSING BELEID ZONE B EN C
NOTA LANDELIJKE GEBIEDEN**

Voor de gebieden met elkaar afwisselende functies in grotere ruimtelijke eenheden (zone B) en in kleinere ruimtelijke eenheden (zone C) is toespitsing van beleid noodzakelijk.

De toespitsing heeft betrekking op:

-AANPASSING VAN RUIMTELIJKE STRUCTUREN voor delen van het veenweidegebied met het oog op de versterking van de agrarische, ecologische en toeristisch-recreatieve kwaliteiten.

-VERNIEUWING VAN RUIMTELIJKE STRUCTUREN voor delen van het zandgebied met het oog op nieuwe landbouwontwikkelingen en kansrijke natuurontwikkeling.

-HANDHAVING VAN RUIMTELIJKE STRUCTUREN voor delen van het veenweidegebied en ook voor delen van het zandgebied.

Gebieden waarop deze toespitsing betrekking heeft zijn op de kaart aangeven (PKB-BWB)(a 190).

Enkele zeer kleinschalige, ecologische en recreatief waardevolle zandgebieden met een sterke mate van verweving zijn aangemerkt als STUDIEGEBIED waarover in de regeringsbeslissing van deze nota nadere besluitvorming zal plaatsvinden (PKB) (a 190).

*** 48. ZONE B: AFWISSELEND LANDBOUW, NATUUR EN ANDERE FUNCTIES IN GROTERE RUIMTELIJKE EENHEDEN**

-Er wordt een scheiding van functies voorgestaan.

-Daar waar het mogelijk is de zwakkere functies met de sterkere te combineren, wordt verweving van functies voorgestaan.

-De provincies en gemeenten dienen in hun ruimtelijke plannen de mate aan te geven waarin zij in de verschillende delen van de B-gebieden een scheiding respectievelijk verweving van functies kunnen toepassen (NLG e 3 (1984)).

* 49. VEENWEIDEGEBIEDEN ALGEMEEN
(ZONE B)

Voor de veenweidegebieden in het algemeen is het beleid gericht op het in stand houden van het open, waterrijke karakter, op een duurzaam agrarisch gebruik en op het behoud en waar mogelijk versterking van de ecologische infrastructuur (PKB) (a 191).

In de veenweidegebieden, grotendeels samenvallend met zone B, spitst het beleid zich toe op de kenmerkende eigenschappen: waterrijkdom, openheid en een stevige agrarische basis, mede vanuit een oogpunt van natuur- en landschapsbeheer.

In bepaalde gebieden kan een aanzienlijke extensivering van het agrarisch grondgebruik optreden. In samenhang daarmee ontstaan nieuwe mogelijkheden voor recreatief medegebruik en voor behoud en

ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, onder meer door weidevogel- en slootkantbeheer binnen de agrarische bedrijfsvoering. Daarnaast is, in het kader van de ontwikkeling van ecologische netwerken, uitbreiding van moerasgebieden en verbetering van de waterkwaliteit gewenst. Ten slotte kan ook de waterrecreatie- en toerisme in deze gebieden verder worden ontwikkeld.

In alle gevallen zal daarbij het toekomstperspectief voor de landbouw als drager van deze gebieden, een nadrukkelijke rol spelen (a 136).

Evenals van sommige landbouwontwikkelingen kan van de veranderingen in het grondgebruik een bedreiging uitgaan voor de karakteristieke openheid van het veenweidegebied (a 134).

* 50. NOORDELIJK DEEL VAN HET FRIESE EN
VAN HET HOLLANDS-UTRECHTSE
VEENWEIDEGEBIED (ZONE B):
HANDHAVING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

DIT ZIJN VEENWEIDEGEBIEDEN MET EXTENSIEF
LANDBOUWGEBRUIK, MINDER GUNSTIGE
PRODUKTIEOMSTANDIGHEDEN EN KANSSEN VOOR
EEN GROTE MATE VAN VERWEVING TUSSEN
LANDBOUW EN NATUUR (PKB) (a 191).

Overigens betekent een accent op handhaving, gelet op het globale karakter van zo'n uitspraak, niet dat in dergelijke gebieden zich nu geen veranderingen meer mogen voordoen waar regionaal gezien een andere agrarische ontwikkeling, of natuurontwikkeling meer voor de hand liggen. Inrichtingsmaatregelen zijn in dit verband niet uit te sluiten (a 138).

* 53. ZUIDELIJK DEEL VAN HET FRIESE EN
VAN HET HOLLANDS-UTRECHTSE
VEENWEIDEGEBIED (ZONE B):
AANPASSING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

AANPASSING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR
WORDT VOORGESTAAN (PKB) (a 191).
De aanpassing kan gericht zijn op vergroting van (gedeeltelijk) extensievere bedrijven, maar ook op het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor meer intensieve bedrijven. In beide gevallen kan versterking van de ecologische structuur aan de orde zijn (a 138).

* 51. BERGBOERENREGELING

BEVORDERD ZAL WORDEN DAT GEBIEDEN MET
BLIJVEND SUBOPTIMALE
PRODUKTIE-OMSTANDIGHEDEN ONDER DE UIT TE
BREIDEN "BERGBOERENREGELING" WORDEN
GEBRACHT VOORZOVER DIT IN HET KADER VAN
HET EG-BELEID MOGELIJK IS (PKB) (a 191).

* 52. RUIMTE TOEPASSING RELATIENOTA

Daarnaast wordt hier een ruimte
toepassing van de Relatienota
voorgestaan (a 138).

* 54. LANDINRICHTING

DAARTOE WORDT DOOR HET RIJK HET
LANDINRICHTINGSINSTRUMENTARIUM INGEZET
(PKB) (a 191).

* 55. ZONE C: AFWISSELEND LANDBOUW,
NATUUR EN ANDERE FUNCTIES IN KLEINERE
RUIMTELIJKE EENHEDEN

-Het ruimtelijk beleid is gericht op het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden aan de landbouw, de recreatie, de natuur en andere functies in een fijnmazige en sterk vervlochten structuur.

-Er wordt een verweving van de functies van landbouw, natuur en andere functies voorgestaan op een zodanige wijze dat de bedrijfsvoering op de in agrarisch gebruik zijnde gronden zo goed mogelijk past in het stramen van landschapselementen en natuurwaarden, zonder dat de doelmatigheid van de bestaande of de zich wijzigende bedrijfsvoering wezenlijk wordt belemmerd.

-Daar waar het niet mogelijk is de zwakkere functies met de sterkere te combineren door middel van verweving wordt scheiding van functies voorgestaan.

-De provincies en gemeenten dienen deze gebieden als zodanig in hun ruimtelijke plannen aan te geven.

-In sommige delen van deze gebieden zullen stedelijke druk en intensieve vormen van recreatie worden beperkt (NLG e 3,4 (1984)).

De verbetering van de milieukwaliteit heeft vooral betrekking op gebieden waar de kwaliteit onvoldoende is voor bepaalde te vervullen functies, waaronder die van natuur en landschap (a 140).

* 65. NOORD-DRENTHE, TWENTE, ACHTERHOEK
(ZONE C):
STUDIEGEBIED HANDHAVING OF AANPASSING
RUIMTELIJKE STRUCTUUR

Uit nationaal oogpunt zijn deze gebieden van strategische betekenis gezien de landschappelijke karakteristiek (zeer kleinschalig, grote mate van verweving van functies), de recreatieve waarden en de ecologische betekenis.

Voor deze gebieden is zowel een beleid denkbaar dat is gericht op handhaving van de ruimtelijke structuur (met name met het oog op de landschappelijke karakteristiek) als een beleid gericht op aanpassing van de structuur (met name met het oog op natuurontwikkeling op grote schaal).

Deze gebieden worden thans aangemerkt als studiegebied. Nadere besluitvorming zal in de regeringsbeslissing van deze nota plaatsvinden (PKB) (a 191).

* 56. HOGERE ZANDGRONDEN

In de hogere zandgronden, grotendeels samenvallend met zone C, is het beleid erop gericht om een ecologisch houdbare en duurzaam beheerbare situatie te handhaven of te scheppen, waarbij het Rijk grote waarde toekent aan de kleinschalige structuur. Dat komt ook de recreatieve aantrekkelijkheid ten goede (a 136).

Een plaatselijk fijnvertakt netwerk van onverharde wegen, tesamen met een vooral in de nog zeer kleinschalige delen hoge belevingswaarde van het landschap, maakt deze gebieden vaak zeer geschikt voor verblijfsrecreatie en recreatief medegebruik (a 134).

Afhankelijk van de nog aanwezige waarden wordt gestreefd naar handhaving, aanpassing of vernieuwing van de ruimtelijke structuur.

Handhaving

Daar waar nog sprake is van meer of minder gave landschappelijke structuren, zal gestreefd worden naar instandhouding van de bestaande ruimtelijke structuren en samenhang tussen de verschillende functies.

Vernieuwing

Waar samenhangen uit het verleden al verdwenen zijn of naar verwachting zullen verdwijnen, zal naar een nieuwe ruimtelijke structuur moeten worden gestreefd die ook andere dan landbouwkundige waarden een duurzame plaats geven, zoals natuur, bos, openluchtrecreatie en watervoorziening. Waar door intensivering nauwelijks meer sprake blijkt van verveving, is een actief inrichtingsbeleid gericht op vernieuwing op zijn plaats. Hierbij dient op evenwichtige wijze tegemoet te worden gekomen aan zowel de belangen van de landbouw als aan de nieuwe natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. De bestaande elementen dienen zoveel mogelijk te worden ingepast in de landschappelijke hoofdstructuur. Kwetsbare functies zullen hier moeten worden gebundeld in een meer robuuste landschappelijke structuur. Daarbij zijn zowel ecologische ontwikkelingsmogelijkheden en duurzame instandhouding van belang als ook de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

In Oost-Brabant, Noord-Limburg en de Gelderse Vallei is het beleid van vernieuwing van de ruimtelijke structuur nu reeds aan de orde.

Zowel bij aanpassing als bij vernieuwing zullen ecologische en (geo-)hydrologische processen een belangrijke rol spelen.

De uitstoot van ammoniak wordt teruggedrongen. De recreatieve aantrekkelijkheid moet worden vergroot (a 137).

* 57. OOST-BRABANT/NOORD LIMBURG EN DE GELDERSE VALLEI (ZONE C):
VERNIEUWING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

VERNIEUWING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR WORDT VOORGESTAAN (PKB) (a 191).

Een vernieuwing van de ruimtelijke structuur biedt betere condities voor een blijvende agrarische functie, mits daarbij problemen van milieuhygenische aard worden opgelost.

De vernieuwing van de ruimtelijke structuur is daarnaast gericht op versterking van de landschappelijke en ecologische structuur van het gebied en het vergroten van de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid (a 140).

In Oost-Brabant en Noord-Limburg kan door het aanleggen van meer robuuste groenstructuren (die bestaande kleinere natuurlijke elementen kunnen omvatten), een stabiele en ecologisch waardevolle structuur worden geschapen, die als drager kan functioneren voor de toekomstige ontwikkelingen van de landbouw. Deze structuur kan ook een goede basis vormen voor het scheppen van condities voor de inpassing van voorzieningen voor mestopslag en mestverwerking (a 139).

* 60. MIDDEN-BRABANT, OOST-BRABANT/NOORD LIMBURG EN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI (MIDDEN BRABANT - DE PEEL) (ZONE C):
MOGELIJKE UITWERKING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

VOOR DE GEZAMENLIJKE UITWERKING VAN HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VOOR HET TOTALE GEBIED VAN MIDDEN-BRABANT, OOST-BRABANT EN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI ZAL OVERLEG WORDEN GEVOERD MET DE BETROKKEN PROVINCIES EN ANDERE OVERHEDEN (PKB) (a 191).

* 63. MIDDEN-BRABANT (ZONE C):
MOGELIJKE HANDHAVING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

OP BASIS VAN DE NADERE UITWERKING KAN VOOR MIDDEN-BRABANT WORDEN BESLOTEN TOT EEN TOESPITING VAN BELEID GERICHT OP HANDHAVING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR (PKB) (a 191).

Het gebied heeft belangrijke ecologische en landschappelijke kwaliteiten die het waard zijn om behouden te worden. De recreatieve potenties van dit gebied tussen belangrijke stedelijke centra zijn groot.

In het deel dat grenst aan België kan worden gedacht aan sterke extensivering van het grondgebruik door bos- en natuurontwikkeling met het oog op de kwaliteit van het grondwater en de beken (a 139).

* 58. LANDINRICHTING, RUIMTELIJKE EN MILIEUHYGIENISCHE MAATREGELEN

DE FEITELIJKE VERNIEUWING WORDT DOOR HET RIJK ONDERSTEUND MET LANDINRICHTING EN MET RUIMTELIJKE EN MET MILIEUHYGIENISCHE MAATREGELEN.

DE PRIORITEIT WELKE VOOR DE VERMINDERING VAN DE AMMONIAKUITSTOOT GELDT IS IN HET LICHT VAN DE VERNIEUWING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VAN GROOT BELANG TEN EINDE OOK IN DEZE GEBIEDEN AAN DE ALGEMENE MILIEUKWALITEITSEISEN TE KUNNEN VOLDOEN (PKB) (a 191).

* 59. MESTOPSLAG EN - VERWERKING / WATERAFVOER

In gebieden met intensieve veehouderij, worden de ruimtelijke voorwaarden geschapen voor mestopslag en -verwerking waarbij tevens een verantwoorde lozing van het afvalwater mogelijk moet zijn (PKB) (a 191).

* 61. UITWERKING MIDDEN-BRABANT, OOST-BRABANT/NOORD LIMBURG EN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI

Deze nadere uitwerking zou wat het rijk betreft, gericht moeten zijn op:

- het scheppen van ruimtelijke voorwaarden voor een blijvend agrarische functie met name in de Peel, waaronder het treffen van voorzieningen voor de regulering van afvalstromen.
- het behoud van het kleinschalige landschap en de grote mate van verveving van functies in Midden-Brabant en de noordelijke Maasvallei.
- de versterking van de ecologische en de toeristisch-recreatieve infrastructuur in het gehele gebied. In het bijzonder wordt aansluiting gezocht bij het bestaande bekenstelsel.
- de versterking van de overgang hoog-laag op de grens van de Peel en de Maasvallei.
- recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden van de Maasvallei en het gebied van de Maasplassen (PKB) (a 191).

* 62. NOORDELIJKE MAASVALLEI

Gedacht kan worden aan versterking van de relatie tussen de hoge zandgronden en de rivier in ecologische en landschappelijke zin en verbetering van de toeristisch-recreatieve infrastructuur langs de rivier (a 139).

* 64. GEEIGEND INSTRUMENTARIUM: ONDER ANDERE ONDERHOUDSVERGOEDINGEN EN BUFFERZONE-INSTRUMENTARIUM

INDIEN DIT HET GEVAL IS ZAL HET DAARTOE GEEIGEND INSTRUMENTARIUM WORDEN INGEZET, WAARONDER MOGELIJK DE REGELINGEN VOOR ONDERHOUDSVERGOEDINGEN EN HET BUFFERZONE-INSTRUMENTARIUM (PKB) (a 191).

* 66. TAAK LACERE OVERHEDEN

Binnen de nationale ruimtelijke hoofdstructuur is het de taak van de provinciale en gemeentelijke besturen om aan te geven waar zij actieve handhaving, aanpassing of vernieuwing van de ruimtelijke structuur voorstaan (PKB) (a 177).

* 67. TAAK PROVINCIE

De provincie is de eerst aangewezen bij het vormgeven aan de geleiding van veranderingen in het landelijk gebied. Het streekplan, maar ook waterhuishoudkundige en milieubeleidsplannen zijn daarvoor geschikte instrumenten (a 70).

* 68. STRUCTUUR- EN BESTEMMINGSPLANNEN

Gemeenten wordt gevraagd in structuur- en bestemmingsplannen de kenmerkende karakteristieken en kwaliteiten vast te leggen, te anticiperen op de toekomst en waar nodig ruimte te laten voor nieuwe ontwikkelingen (casco-planning). TER ONDERSTEUNING HIERVAN ZAL DE RIJKSOVERHEID FINANCIËLE STEUN VERLENEN AAN HET ONTWIKKELEN VAN VOORBEELDPLANNEN, AANSLUITEND OP DE (GEWIJZIGDE) WET OP DE RUIMTELIJKE ORDENING (PKB) (a 177).

* 69. ONZEKERHEID EN CASCO-PLANNING

Omgaan met onzekerheden houdt in:
- enerzijds in plannen vastleggen wat veiliggesteld moet worden
- anderzijds het open houden van ontwikkelingsmogelijkheden en anticiperen op verwachte veranderingen: casco-planning (a 70).

* 70. BEREIKBAARHEID LANDELIJK GEBIED

In die delen van het landelijk gebied waar onderverzekering dreigt te ontstaan zal via het openbaar vervoer getracht worden de bereikbaarheid van verzorgingscentra veilig te stellen (PKB) (a 176).

* 71. OPENBAAR VERVOER

Voor wat betreft de bereikbaarheid van voorzieningen zal het rijk in die delen van het landelijk gebied waar onderverzekering dreigt streven naar een openbaar vervoersaanbod dat is toegesneden op de vraag naar openbaar vervoer. Het aanbod wordt bepaald aan de hand van het (te herziene) normeringssysteem streekvervoer (NVS). Voor die gebieden en plaatsen waar de minimum norm van dit systeem niet wordt gehaald zal het rijk blijven zoeken naar nieuwe mogelijkheden om aan de vraag te kunnen voldoen (PKB) (a 177).

* 72. STRATEGISCHE WATERVOORRADEN

DE MOGELIJKHEDEN TOT EN DE RUIMTELIJKE CONSEQUENTIES VAN EEN AANWIJZING VAN GEBIEDEN MET STRATEGISCHE WATERVOORRADEN ZAL WORDEN ONDERZOCHT.

GEDACHT WORDT AAN HET DRENTS PLATEAU, DE VELuwe, DE HEUVELRUG, DELEN VAN DE KEMPEN, TWENTE, DE ACHTERHOEK, ZUID-LIMBURG, MIDDEN-BRABANT, DE PEELHORST, HET IJSSELMEER EN HET ZOOMMEER (PKB) (a 191).

Naast een inventarisatie van daartoe geschikte gebieden zal de studie zich tevens richten op een verkenning van de afstemmingseisen ten aanzien van naast- en bovengelegen gebieden (a 142).

In de zoete grote wateren is het beleid ook gericht op het in stand houden van een strategische (drink)watervoorraad.

Gezien de kwetsbaarheid van het oppervlaktewater bij (grensoverschrijdende) calamiteiten zullen ook grondwatervoorraden van goede kwaliteit een strategisch betekenis moeten krijgen (a 127).

* 73. PERSPECTIEF ONDERSTEUNEND

MILIEUBELEID

Ruimtelijke ordening en milieubeleid moeten elkaar wederzijds ondersteunen. Het ruimtelijk beleid in de Vierde nota en het milieubeleid in het nog uit te brengen Nationale Milieubeleidsplan sluiten dan ook op elkaar aan. Daarbij springen drie relaties tussen beide beleidsterreinen in het oog:

-Milieubeleid kan mogelijkheden scheppen of vergroten voor ruimtelijk beleid: milieukwaliteit als voorwaarde voor verschillende vormen van ruimtegebruik.
-Milieubeleid stelt grenzen aan bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, waarvan negatieve effecten voor het milieu kunnen worden verwacht

-Ruimtelijke beleidsopties uit de Vierde nota vragen om bepaalde milieuhygiënische kwaliteiten voor het land als geheel en voor bepaalde gebieden in het bijzonder.

Voor het welslagen van het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief is met name de derde relatie van belang. Versnelde sanering naar het niveau van de nagestreefde algemene milieukwaliteit en mogelijk ook extra sanerings- of preventie-inspanningen voor het bereiken van een bijzondere milieukwaliteit is voor een beperkt aantal gebieden nodig (a 143).

Algemene milieukwaliteit waarborgt de gezondheid en het welbevinden van mensen en het voortbestaan van dieren en planten. Daar waar de algemene milieukwaliteit niet gehaald wordt, moet sanering plaatsvinden met behulp van een gecoördineerde inzet van instrumenten. Bijzondere milieukwaliteit omvat betere of andere omstandigheden dan met de algemene milieukwaliteit bereikt kunnen worden. Het beleid gericht op het bereiken van een bijzondere milieukwaliteit heeft per definitie betrekking op specifieke gebieden en kan zowel betrekking hebben op sanering als op preventie (a 142).

* 74. ROL RIJK, PROVINCIES, GEMEENTEN

Het voeren van een internationaal en nationaal milieubeleid behoort tot de primaire verantwoordelijkheid van de rijksoverheid.

Het uitvoeren van een algemeen milieubeleid voor een bepaald gebied behoort tot de primaire verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten.

Een extra beleidsinspanning van rijksweg is gerechtvaardigd wanneer:
-het algemeen milieubeleid en het provinciaal en gemeentelijk beleid ontoereikend zijn om de gewenste functie te handhaven of te realiseren
-het rijk voor zo'n gebied een speciale beheer- of beleidsverantwoordelijkheid draagt.

Voor een aantal onderwerpen wordt een geïntegreerde, gebiedsgerichte benadering noodzakelijk geacht. Een dergelijke geïntegreerde benadering zal door rijk, provincie, gemeenten en particulieren moeten worden gedragen. Voor het landelijk gebied relevante onderwerpen zijn:

-waterkwaliteit van het Gooimeer (zie bij 34)
-milieuhygiënische maatregelen Gelderse Vallei en De Peel: prioriteit
vermindering ammoniakuitstoot (zie bij 58).

Daarnaast kan uit nader onderzoek en bestuurlijk overleg blijken dat voor een beperkt aantal andere gebieden ook een geïntegreerd milieu- en ruimtelijk beleid nodig is:

-gebieden die mogelijk zullen worden aangewezen als gebieden met strategische watervoorraden (zie 72)
-gebieden waarvoor een nadere uitwerking van het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief wordt voorgesteld. Voor het landelijk gebied zijn dit: het Groene Hart (zie 25), het Rivierengebied (zie 37) en Midden-Brabant, Oost-Brabant/Noord-Limburg en de Noordelijke Maasvallei (zie 61) (a 143 en 146).

* 75. FINANCIËLE PRIORITEITSSTELLING

Bij investeringsbeslissingen zal het rijk zich vooral richten op die elementen uit het ruimtelijke ontwikkelingsperspectief en uit het veranderingsperspectief voor de dagelijkse leefomgeving, waarin via de markt niet wordt voorzien.

Ook zal bijzondere aandacht worden besteed aan overheidsuitgaven waarvan een aanzienlijk versterkend effect uitgaat op particuliere investeringen. Voor het landelijk gebied zijn als prioriteiten aangeven:

-het versterken van het toeristisch-recreatief element en de natuurontwikkeling van Nederland als waterland, onder meer door inrichtings-, onderhouds- en beheersmaatregelen in het Hollandse en Friese merengebied en in het Rivierengebied door een adequaat beheer van de grote wateren
-het handhaven en vernieuwen van het landelijk gebied, onder meer door inrichtingsmaatregelen in delen van het veenweide- en het zandgebied en door een adequaat stelsel van onderhouds- en beheersregelingen met het oog op vererving van functies in het landelijk gebied

-het zo spoedig mogelijk terugdringen van de bestaande vervuiling en het voorkomen van nieuwe vormen van milieuvervuiling (a 153).

Medewerking van het rijk aan nadere uitwerkingen van het ruimtelijke ontwikkelingsperspectief houdt niet in dat extra rijksmiddelen voor de uitvoering beschikbaar komen. Herschikking van bestaande middelen is wel een mogelijkheid (a 154).

Om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning moet er sprake zijn van voorbeeldplannen voor nieuwe, complexe of onzekere situaties bij het veranderingsperspectief voor de dagelijkse leefomgeving. De voorbeeldplannen moeten een bijdrage leveren aan behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (a 158). In het landelijk gebied wordt voor voorbeeldplannen in het bijzonder gedacht aan:

-plannen voor de inrichting en vormgeving van de openbare ruimte, de algemene ontmoetingsplaatsen en de verbindingen tussen groene ruimten in en om de stad
-regionale plannen voor het zorgvuldig omgaan met energie, water en afval
-"casco-planning" voor het landelijk gebied (a 159).

* 76. ONDERZOEK VOOR DE UITWERKING EN VORMGEVING VAN HET BELEID UIT DE VIERDE NOTA

De regering acht het noodzakelijk dat, naast het ruimtelijk onderzoek in het algemeen, onderzoek wordt gedaan, gericht op de verdere uitwerking van het in deze nota gepresenteerde beleid. De regering ziet dit nadere onderzoek slechts ten dele als haar eigen taak en denkt voorts aan universiteiten en andere wetenschappelijke instellingen. De regering onderkent vijf thema's die in het bijzonder voor nader onderzoek in aanmerking komen. Voor het landelijk gebied relevante thema's zijn:

- Veranderingen in het grondgebruik in het landelijk gebied. De veranderingen in met name het agrarisch grondgebruik kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor de gebruiks- en beleevingswaarde van het landelijk gebied. Het blijven volgen en interpreteren van deze veranderingen is vooral van belang voor het beleid in het veenweidegebied en in het zandgebied.

-Kwaliteit van het water. Dit onderzoek is van belang in verband met de toeristisch recreatieve mogelijkheden, kansen voor natuurontwikkeling, (drink)watervoorziening. Het onderzoek naar strategische (drink)watervoorraden, de mogelijkheden om gebiedsvreemd water te veren en het gebruik van moerassystemen passen binnen dit kader (a 157, 158).

NOTA 1879

BIJLAGE 2

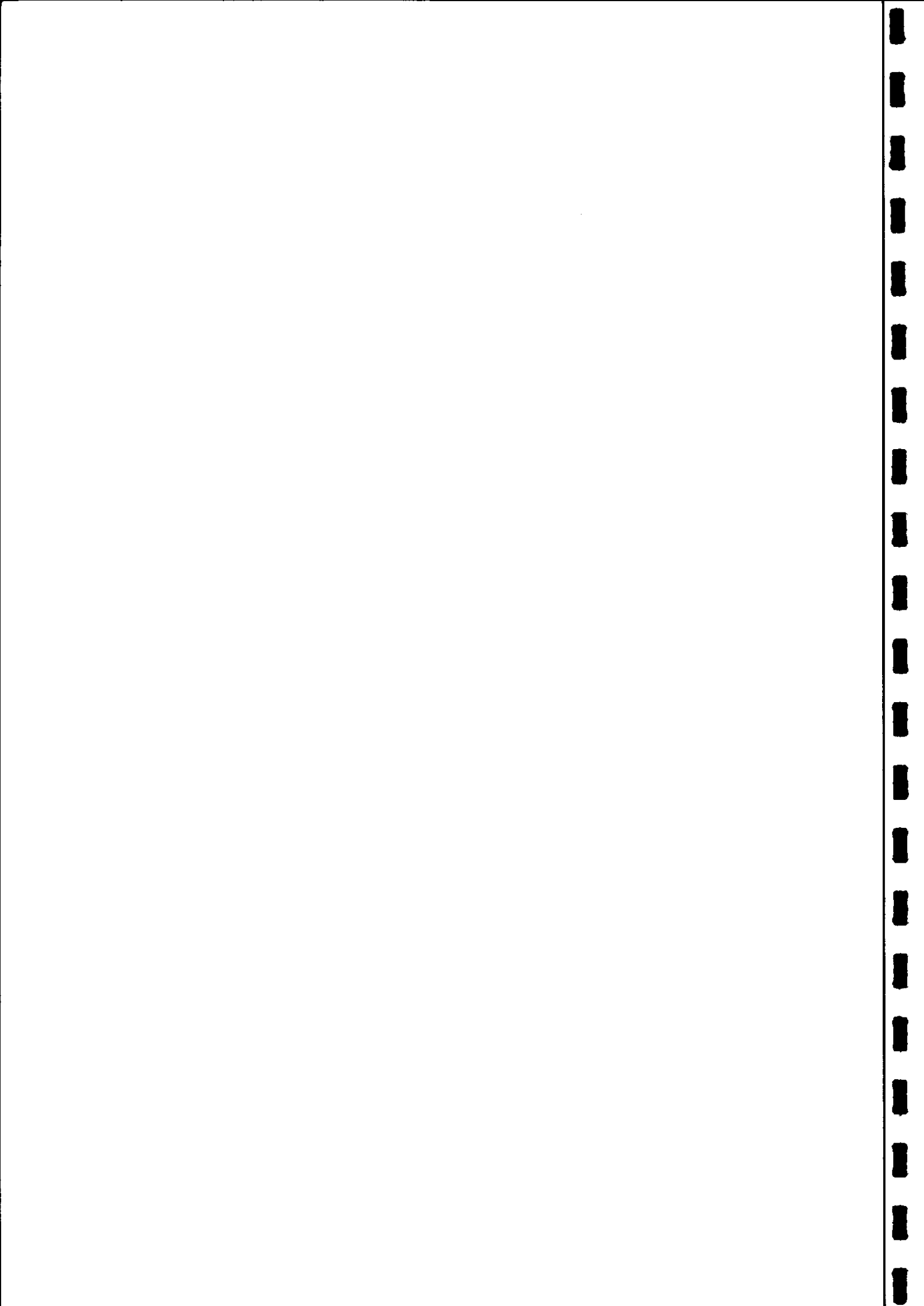
DE BELEIDSUITSPRAKEN OVER LANDINRICHTINGSPROJECTEN IN DE VIERDE
NOTA OVER DE RUIMTELIJKE ORDENING (deel a, beleidsvoornemen):

Richtdoelen, uitgangspunten en maatregelen (RUM) en overige coderingen
volgens de methode BASALT

verklaring codes

checklijst

RUM

BETEKENIS CODES

U F N V 005.003.001 ab -----t

RUM-letter

Bepaling van RUM
naar doel-middel
relatie:

R - Richtdoel
U - Uitgangspunt
M - Maatregel

Kleine letter-code

a - alle deelgebieden
b-t = specifieke
deelgebieden *

BASALT-activiteiten- code

B - (Ruimtelijk)
Beleid,
BASALT-activiteit 2

RUM-nummer

Via de nummering blijkt de samen-
hang van R, U en M:

Bijvoorbeeld:

005.000.000 - richtdoel 5
005.003.000 - uitgangspunt 3 bij
richtdoel 5
005.003.001 - maatregel 1 bij
uitgangspunt 3
en richtdoel 5

Herkomst / functie - code

A - Afweging
D - Diverse functies
L - Land- en tuinbouw
N - Natuur, landschap en
cultuurhistorie
R - OpenluchtRecreatie
S - Kwaliteit van het
landschap: landschappe-
lijke hoofdStructuur

Inrichtingsfactor-code

A - Algemeen / niet van toepassing
D - Diverse inrichtingsfactoren
L - Landschapsbouw
O - Ontsluiting
V - Verkaveling
W - Waterbeheersing

*

b: Noordelijk Fries veenweidegebied

c: Noordelijk Hollands-Utrechts
veenweidegebied

d: Zuidelijk Fries veenweidegebied

e: Zuidelijk Hollands-Utrechts
veenweidegebied

f: Oost-Brabant / Noord-Limburg (exclusief
Noordelijke Maasvallei, inclusief gebied
van de Maasplassen, de Peel, de Peelhorst)

g: Gelderse Vallei

h: Midden-Brabant

i: Noord-Drenthe

j: Twente

k: Achterhoek

l: Rivierengebied

m: Groene Hart (omvat ook deelgebied e)

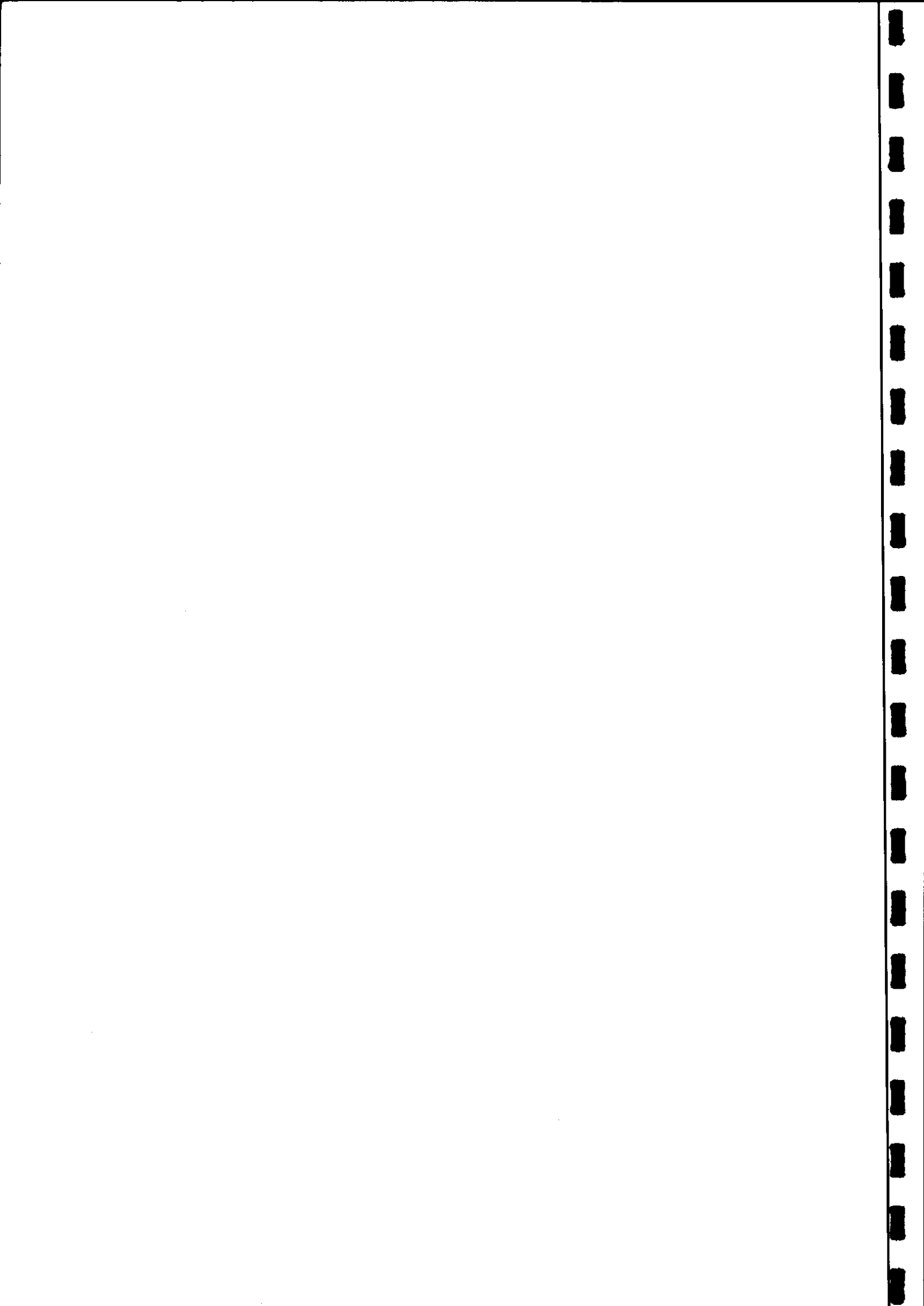
n: Centrale open ruimte (- l + m):
kwaliteitsverbetering

o: Noord-Nederland: toeristisch-recreatieve ontwikkeling

p: Zuid-Oost Nederland (Maastricht / Heerlen-Aken-Luik)

s: Zuid-West Nederland: samenhang waterrecreatie en dag-
en verblijfsrecreatie

t: Natuur- en of recreatieve ontwikkelingszone langs de
grote rivieren

SECRET

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 08-28-2001 BY 60322 UCBAW

姓名	张明
性别	男
年龄	25
职业	教师
住址	北京市朝阳区
电话	13800138000
电子邮箱	zhangming@example.com
身份证号	110101199001010001
学历	本科
毕业院校	北京师范大学
工作单位	北京市第一实验小学
入职时间	2015年9月
工资	8000元/月
社保	已缴纳
公积金	已缴纳
健康状况	良好
婚姻状况	未婚
兴趣爱好	阅读、运动
自我评价	认真负责，热爱教育事业

1. The first step in the process is to identify the problem. This involves gathering information about the situation and understanding the needs of the stakeholders involved.

1. The first step in the process is to identify the problem or issue that needs to be addressed. This involves gathering information and understanding the context of the situation.

R BA A 001.000.000 a

* BASISDOELSTELLING VIERDE NOTA

De basisdoelstelling uit de Derde Nota wordt gehandhaafd en luidt als volgt. Het bevorderen van zodanige ruimtelijke en ecologische condities dat:

- de wezenlijke strevingen van individuen en groepen in de samenleving zoveel mogelijk tot hun recht komen;
- de diversiteit, samenhang en duurzaamheid van het fysisch milieu zo goed mogelijk worden gewaarborgd (a 7).

R BA A 002.000.000 a

* VERANDERINGSPERSPECTIEF DAGELIJKSE LEEFOMGEVING

Het beleid is gericht op:

- het veiligstellen van bepaalde basiswaarden in onze samenleving, die ruimtelijk gezien van belang zijn.
- het tijdig tegemoet treden van ontwikkelingen die de dagelijkse leefomgeving van de Nederlanders - vaak ingrijpend - zullen veranderen; met andere woorden "voorsorteren" op de 21e eeuw (PKB-BWB) (a 165).

Het veiligstellen van basiswaarden houdt in dat:

- de gebouwde omgeving en de openbare ruimte niet in verval raken
- steden, dorpen en het landelijk gebied niet vervuilen
- sociale onveiligheid het gebruik van de ruimte niet belemmert
- bepaalde groepen in onze samenleving niet onvrijwillig ruimtelijk geïsoleerd raken
- steden, dorpen en landschappen niet eenvormig en daarmee onherkenbaar worden (PKB-BWB) (a 165).

De burgers zelf en daarop aansluitend de gemeenten en de provincies dragen de primaire verantwoordelijkheid voor de dagelijkse leefomgeving. Het beleid van de rijksoverheid beperkt zich hier tot het aangeven van perspectieven en ondersteunende maatregelen (PKB)(a165).

R BA A 003.000.000 a

* FINANCIËLE ONDERSTEUNING VOORBEELDPLANNEN

Om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning moet er sprake zijn van voorbeeldplannen voor nieuwe, complexe of onzekere situaties bij het veranderingsperspectief voor de dagelijkse leefomgeving. De voorbeeldplannen moeten een bijdrage leveren aan behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (a 158).

R BA A 004.000.000

* PERSPECTIEF OPENBARE RUIMTE:

SAMENHANG VAN STAD EN LANDELIJK GEBIED
Het perspectief is gericht op het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte (PKB-BWB 170).

Voor de ruimtelijke kwaliteit is van belang:

- bruikbaarheid: waar mogelijk multifunctioneel gebruik
- vormgeving: de inrichting moet overzichtelijk zijn en beschutting bieden, met behoud en waar mogelijk versterking van de verscheidenheid. Van belang zijn: belevingswaarden,

U BA O 004.001.000

* ROUTES

Voor de samenhang tussen gebieden binnen en buiten de stad zijn goede routes van belang (a 52).

herkenbaarheid, het mooie en het gebiedseigene (a 52).

Voor het landelijk gebied wordt meer gevraagd van:

-de samenhang tussen gebieden binnen en buiten de stad. Het gaat om groene longen vanuit het landelijk gebied de stad in en recreatieve verbindingzones vanuit de stad het landelijk gebied in (PKB) (a 170).

Voor de samenhang zijn belangrijk: het ontwikkelen van groene longen, landelijke vitlopers, parken en soms buitenplaatsen in het stedelijk gebied. Groene longen moeten worden ontwikkeld in samenhang met de inrichting van de stadsranden. Goede voorbeelden van een dergelijke inrichting van het landelijk gebied nabij de stad zijn te vinden in Mitland en Amstelland (a 52).

In het overgangsgedebiet tussen stad en platteland zouden de kwaliteiten van het landelijke zoveel mogelijk moeten gespaard (p. 51).

Het rijk ondersteunt aanpassingen van de openbare ruimte met bestaande instrumenten (zoals die er zijn voor landinrichting, openluchtrecreatie en bufferzones) en met de stadsvernieuwingfondsen (PKB) (a 171). Groenvoorzieningen aan de rand van de stad komen in aanmerking voor toepassing van het instrumentarium voor landinrichting, openluchtrecreatie en bufferzones (a 54).

HET RIJK ZAL DE TOTSTANDKOMING BEVORDEREN VAN VOORBEELDPROJECTEN VOOR ONDERHOUD EN VORMGEVING VAN DE OPENBARE RUIMTE.

Dit geldt in het bijzonder voor projecten die gericht zijn op verbetering van de samenhang tussen de openbare ruimten in en aan de rand van de stad (PKB) (a 171).

R BA A 005.000.000

* PERSPECTIEF GRONDSTOFFEN EN AFVAL

Het perspectief is gericht op het zorgvuldig omgaan met grondstoffen, energie en afval in relatie tot de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten. Het perspectief is gebaseerd op een regionale aanpak, op meer aandacht voor het gebruik van eigen bronnen en op het beperken en het hergebruik van afval. (PKB)(a 174).

Provinciale besturen wordt gevraagd samen met gemeenten, waterschappen en nutsbedrijven vorm te geven aan de regionale aanpak (PKB)(a 175). Provinciale streek-, waterhuishoudings-, ontgrondings- en milieubeleidsplannen vormen geschikte kaders voor de keuze van een bij een regio passende geschieden of geconcentreerde aanpak. Gestreefd moet worden naar regionale samenwerkingsvormen tussen publieke en private organisaties. Door de inbreng van kennis, kapitaal en bevoegdheden kan een dergelijke samenwerking leiden tot een doelmatig en zorgvuldig ruimtebeheer. Deze opzet van de samenwerkingsvormen zou produktgericht (water, afval) kunnen zijn (a 64).

HET RIJK ZAL DE TOTSTANDKOMING

U BA W 005.002.000

* GEBIEDSVREEMD WATER

DE TOEVOER VAN "GEBIEDSVREEMD" WATER MET VERVUILENDE INVLOEDEN ZAL WORDEN BEPERKT DOOR LANDINRICHTINGS- EN WATERSTAATSWERKEN. TEvens ZAL IN DIT KADER WORDEN BEVORDERD DAT SCHOON WATER PER GEBIED LANGER WORDT VASTGEHOUDEN.

M BA W 005.002.001

* HELOFYTENFILTERS

ONDERZOCHE ZAL WORDEN OF HET GEBRUIK VAN MOERASSYSTEMEN (HELOFYTENFILTERS) VOOR WATERZUIVERING MOGELIJK IS EN IN HOEVERRE DIT KAN SAMENGAAN MET NATUURONTWIKKELING EN RECREATIE (PKB)(a 175).

Helofytenfilters kunnen niet alleen een rol spelen bij het (voor)zuiveren van water dat bijvoorbeeld wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening of wordt ingelaten in natuurgebieden en polders maar ook bij de nazuivering van afvalwater. Bovendien kunnen deze moerassen en functie krijgen als natuur- en recreatiegebied. Recente ervaringen leren dat een combinatie van waterzuivering, natuurontwikkeling, recreatie en landschapsbouw goed mogelijk is. In ons land kunnen dergelijke waterexploitatiegebieden mogelijk worden gecombineerd met maatregelen om bodemdaling en zoute kvel tegen te gaan (a 63).

BEVORDEREN VAN REGIONALE
VOORBEELDPANNEN DIE IN RUIMTELIJKE ZIN
OPLOSSINGEN ZOEKEN VOOR HET ZORGVULDIG
OMGAAN MET GROND- EN OPPELVAKTEWATER,
ENERGIE EN AFVAL (PKB)(a 175).

R BA A 006.000.000 a

* RUIMTELIJK ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

Uitgangspunten van het ruimtelijk
ontwikkelingsperspectief zijn het door
middel van ruimtelijk beleid:

- versterken van sterke punten in
economisch en ruimtelijk opzicht en het
benutten van ontwikkelingskansen van ons
land

- vergroten van de ruimtelijke
verscheidenheid

- benutten en versterken van de eigen
kwaliteiten van de verschillende
landsdelen (waaronder hun economische
potenties) (PKB-BWB) (a 187).

Versterken van de volgende sterke punten
van het landelijk gebied:

- hoogwaardige landbouw en daarmee
verbonden industriële

- veredelingsactiviteiten

- watergebonden eigenschappen in verband
met natuurwaarden en recreatie en
toerisme

- vele typen landschappen en de grote
mate van afwisseling tussen stad en
land.

Vergroten van de ruimtelijke
verscheidenheid in het landelijk gebied:

- het bieden van ruimte voor het bieden
van nieuwe natuurkwaliteiten met een
nadruk op gebieden die gekenmerkt worden
door natte, voedselrijke milieus en
gebieden waar mogelijkheden voor handen
zijn om groene verbindingzones te
versterken (a 91, 92).

Het beleid van het rijk heeft bij het
ruimtelijk ontwikkelingsperspectief een
initierend en stimulerend karakter (a
148).

R BA A 007.000.000 a

* HERSCHIKKING RIJKSMIDDELEN BIJ
UITWERKINGEN VAN HET RUIMTELIJK
ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

Medewerking van het rijk aan nadere
uitwerkingen van het ruimtelijke
ontwikkelingsperspectief houdt niet in
dat extra rijksmiddelen voor de
uitvoering beschikbaar komen.
Herschikking van bestaande middelen is
wel een mogelijkheid (a 154).

R BA V 008.000.000

* PERSPECTIEF REGIO'S OP EIGEN KRACHT

Het perspectief is gericht op het zoeken
naar een op de desbetreffende regio
toegesneden evenwicht tussen het
benutten van eigen kwaliteiten, een
orientatie op het economisch kerngebied
van Nederland en het aansluiten op
ontwikkelingen in aanliggende
grensregio's en economische kerngebieden
buiten onze landsgrenzen.

Het beleid is wat betreft het landelijk
gebied vooral gericht op:

- het benutten van kansen in de sectoren
landbouw, industrie, toerisme, recreatie
en natuur (PKB-BWB) (a 182).

R BA A 009.000.000 P
 * MOGELIJKE UITWERKING(SRICHTING)
 ZUIDOOST-NEDERLAND

INDIEN HET PROVINCIAAL BESTUUR VAN
 LIMBURG, EVENALS HET RIJK HET BELANG
 INZIET VAN EEN NADERE UITWERKING VAN HET
 ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VOOR HET GEBIED
 MAASTRICHT/HEERLEN-AKEN-LUIK, ZAL HET
 RIJK DAARAAN MEDEWERKING VERLENEN.

Deze nadere uitwerking zou, wat het rijk
 betreft, onder meer gericht moeten zijn
 op:

-verbetering van de
 toeristisch-recreatieve voorzieningen
 (PKB)(a 183).

Hierbij dient de landschappelijke
 structuur van het Heuvelland te worden
 gehandhaafd (a 103).

Zuid-Limburg is een van de gebieden
 waaraan gedacht wordt voor de
 strategische watervoorraden.
 DE MOGELIJKHEDEN TOT EN DE RUIMTELIJKE
 CONSEQUENTIES VAN EEN AANWIJZING VAN
 GEBIEDEN MET STRATEGISCHE WATERVOORRADEN
 ZAL WORDEN ONDERZOCHT (PKB)(a 191).

R BA V 010.000.000 o
 * ONTWIKKELING(SRICHTING)
 NOORD-NEDERLAND

VOOR HET FRIESE MERENGEBIED EN
 NOORDWEST-OVERLIJSSEL ZAL, IN
 SAMENWERKING MET DE BETROKKEN
 PROVINCIËS, GEZOCHT WORDEN NAAR
 MOGELIJKHEDEN OM DE
 TOERISTISCH-RECREATIEVE POTENTIES EN DE
 MOGELIJKHEDEN VOOR NATUURONTWIKKELING IN
 EN TUSSEN DEZE GEBIEDEN TE BENUTTEN.
 DAARBIJ WORDT EEN HAALBAARHEIDSSSTUDIE
 OVERWOGEN NAAR DE MOGELIJKHEDEN VAN EEN
 DOORGAANDE RECREATIEVE VAARROUTE TUSSEN
 KUINRE EN LEMMER (PKB) (a 183).

Het versterken van het
 toeristisch-recreatief element en de
 natuurontwikkeling van Nederland als
 waterland, onder meer door inrichtings-,
 onderhouds- en beheersmaatregelen in het
 Friese merengebied is als prioriteit
 aangegeven (a 153).

Het gaat hierbij met name om de
 ontwikkeling van de waterrecreatie en,
 in samenhang daarmee, om de verbetering
 van de kwaliteit van de dag- en
 verblijfsrecreatiemogelijkheden (a 104).

R BA V 011.000.000 s
 * ONTWIKKELING(SRICHTING)
 ZUIDWEST-NEDERLAND

In aanvulling op reeds in gang gezette
 beleidsontwikkelingen in het Deltagebied
 zal extra aandacht worden besteed aan de
 versterking van de samenhang tussen
 waterrecreatiemogelijkheden enerzijds en
 de dag- en verblijfsrecreatie anderzijds
 (a 102).

R BA A 012.000.000 n
 * PERSPECTIEF STEDENRING
 CENTRAAL-NEDERLAND:

KUALITEITSVERBETERING VAN DE CENTRALE
 OPEN RUIMTE

Het economisch kerngebied van Nederland
 omvat de Randstad en grote delen van
 Gelderland en Noord-Brabant. Dit gebied

wordt aangeduid als "Stedenring
Centraal-Nederland".

Het perspectief is voor wat betreft het
landelijk gebied vooral gericht op:
-het versterken van de samenhang tussen
de steden op de ring en de samenhang
binnen de Centrale Open Ruimte binnen de
ring, uitgaande van de ruimtelijke
verscheidenheid van het gebied.

Hiertoe is van belang:

-het actief versterken van de
ruimtelijke verscheidenheid, zowel door
kwaliteitsverbetering van de Centrale
Open Ruimte (natuur-, recreatie- en
landschappelijke ontwikkeling, in
samenhang met de landbouw) als door het
aanbieden van een verscheidenheid aan
woonmilieus (PKB-BWB) (a 184).

R BA A 013.000.000

* PERSPECTIEF RANDSTAD

Het perspectief is gericht op:

-het ontwikkelen van een internationaal
stedelijk vestigingsmilieu
-de verbetering van de bereikbaarheid
-het handhaven en versterken van de
ruimtelijke verscheidenheid van de
steden en de open ruimten.

Het element van het perspectief over het
landelijk gebied is:

-Het in aansluiting op de in
ontwikkeling zijnde
Randstadgroenstructuur benutten van de
ontwikkelingsmogelijkheden van het
Groene Hart voor de landbouw, de natuur,
het toerisme en de openluchtrecreatie,
mede ten dienste van het internationale
vestigingsmilieu in de Randstad
(PKB-BWB) (a 186).

OM DE BESTUURLIJKE SAMENHANG IN DE
RANDSTAD TE VERGROTEN WORDT, WAAR NODIG,
GESTREEFD NAAR ADEQUATE
OVERLEGSTRUCTUREN, WAARIN HET RIJK EN DE
ANDERE BETROKKEN OVERHEDEN PARTICIPEREN.
HIERBIJ ZAL REKENING WORDEN GEHOUDEN MET
BESTAANDE OVERLEGKADERS, ZOALS DIE
TUSSEN HET RIJK EN DE GROTE STEDEN, HET
ZOGENAAMDE AGENDA-OVERLEG (PKB) (a 187).
Het is zeker niet de bedoeling om tot
een zware formele structuur te komen of
een extra bestuurslaag, maar wel om voor
de duidelijk omschreven doelen en binnen
beperkte tijd tot (afstemming van)
gerichte acties te komen (a 120).

Het versterken van het
toeristisch-recreatief element en de
natuurontwikkeling van Nederland als
waterland, onder meer door inrichtings-,
onderhouds- en beheersmaatregelen in het
Hollandse merengebied is als prioriteit
aangegeven (a 153).

R BA V 014.000.000

* UITWERKING(SRICHTING) GROENE HART

DE REGERING NEEMT HET INITIATIEF TOT HET
MET DE BETROKKEN PROVINCIES EN GEMEENTEN
OPSTELLEN VAN EEN GEZAMENLIJKE
UITWERKING VAN HET
ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VAN HET GROENE
HART, MEDE IN RELATIE TOT DE AAN DE
RANDSTAD GRENZENDE GROTE WATEREN (PKB)
(a 187).

U BA V 014.003.000

* UITWERKINGSRICHTING GROENE HART

Uitgaande van het bestaande selectieve
woningbouwbeleid en aanvullend op de
Randstadgroenstructuur en het
bufferzonebeleid zou deze nadere
uitwerking wat het rijk betreft gericht
moeten zijn op:
-instandhouding van landschappelijke
openheid (PKB) (a 187).

Uit nader onderzoek en bestuurlijk overleg kan blijken dat een geïntegreerd milieu- en ruimtelijk beleid nodig is (a 143 en 146).

Uitgaande van het bestaande selectieve woningbouwbeleid en aanvullend op de Randstadgroenstructuur en het bufferzonebeleid zou deze nadere uitwerking wat het rijk betreft gericht moeten zijn op de volgende punten:

- toeristisch-recreatieve voorzieningen, met name doorgaande vaarroutes tussen IJsselmeer en Delta
- behoud en versterking van bestaande natuurwaarden en natuurontwikkeling in de vorm van kerngebieden en verbindingszones
- een duurzaam landbouwkundig gebruik (PKB) (a 187).

De kwaliteit van het Groene hart zal de komende jaren worden versterkt. De Randstadgroenstructuur zal verder worden uitgebouwd.

De recreatieve waterinfrastructuur zal worden versterkt door het verbeteren van de doorvaartmogelijkheden tussen het IJsselmeer en de Delta (a 120). Daarop sluit aan de verbetering van de kwaliteit en mogelijk de vergroting van het wateroppervlak in de "Blauwe Kamer" (plassen en watervegen) in het noordelijk deel van het Groene Hart. Met name bij Amsterdam kan gedacht worden aan een goede doorgaande vaarverbinding (a 122, 124).

De landbouw is en blijft de belangrijkste drager van dit gebied, zowel voor het economisch draagvlak als voor het beheer (a 120).

R BA A 015.000.000 t
* PERSPECTIEF NEDERLAND-WATERLAND
Het perspectief voor Nederland-Waterland is gericht op:

- het versterken van de samenhang tussen de functies watervoorziening, natuur, toerisme, recreatie en transport.
- het tot stand brengen van een betere samenhang tussen de grote wateren.
- het vergroten van de aandacht voor natuurontwikkeling, naast natuurbehoud (PKB-BWB) (a 188).

Met dit perspectief streeft de regering naar het versterken van de kwaliteiten van Nederland-Waterland via twee assen. De ene as loopt van Zuidwest-Friesland naar het Deltagebied. De andere as loopt van oost naar west via het rivierengebied (PKB) (a 188).

R BA V 016.000.000
* ANDER GRONDGEBRUIK DOOR KWEL
Voor de snellere toename van zoute kwel door versnelde zeespiegelrijzing, is meer water nodig voor doorspoeling. In laaggelegen, klinkgevoelige of kwelrijke poldergebieden kan dit aanleiding geven tot ander grondgebruik (a 127).

R BA V 017.000.000 1
* UITWERKING(SRICHTING) RIVIERENGEBIED
Het versterken van het toeristisch-recreatief element en de natuurontwikkeling van Nederland als

U BA W 014.004.000 m
* UITWERKINGSRICHTING GROENE HART
In het westelijk deel van het Groene hart ligt het accent op het versterken van de recreatieve mogelijkheden door het mogelijk vergroten van te gebruiken wateroppervlakten en verbeteren van verbindingen.

In het oostelijk deel ligt het accent op het vergroten van natuurgebieden en het ontwikkelen van ecologische infrastructuur. Vooral in dit deel is het van belang de waterkwaliteit te verbeteren. Hiertoe kunnen moerasgebieden worden aangelegd die het in te laten water zuiveren (a 120).

U BA W 016.005.000
* BESTRIJDING KWEL
Voor de snellere toename van zoute kwel door versnelde zeespiegelrijzing, is meer water nodig voor doorspoeling (a 127).

waterland, onder meer in het Rivierengebied door een adequaat beheer van de grote wateren, is als prioriteit aangegeven (a 153).

DE REGERING NEEMT HET INITIATIEF TOT HET MET DE BETROKKEN PROVINCIES EN ANDERE OVERHEDEN OPSTELLEN VAN EEN GEZAMENLIJKE UITWERKING VAN HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VOOR HET RIVIERENGEBIED (PKB) (a 189).

Deze nader uitwerking zou, wat het rijk betreft gericht moeten zijn op:
 -natuur- en toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in de uiterwaarden, mede bezien in relatie tot het rivierbeheer en de agrarische ontwikkeling in de komgebieden.
 -de mogelijke functieverdeling tussen de grote rivieren, op het gebied van de scheepvaart, het toerisme, de recreatie, de natuurontwikkeling en de delfstoffenwinning met in achtneming van de algemene betekenis van deze rivieren voor de scheepvaart en de waterafvoer.
 -de versterking van de samenhang tussen de rivieren en de aan de rivieren gelegen steden (PKB) (a 189).

Uit nader onderzoek en bestuurlijk overleg kan blijken dat een geïntegreerd milieu- en ruimtelijk beleid nodig is (a 143 en 146).

BEVORDERD ZAL WORDEN DAT UITERWAARDEN DIE REGELMATIG ONDERLOPEN ONDER DE UIT TE BREIDEN "BERGBOERENREGELING" WORDEN GEBRACHT VOORZOVER DIT IN HET KADER VAN HET EG-BELEID MOGELIJK IS (PKB) (a 189).

R BA V 018.000.000 1
 * FUNCTIES RIVIERENGEBIED

In het rivierengebied is een verdere landbouwkundige ontwikkeling mogelijk. Voor de buitendijkse gebieden vormt een overgang naar een verder natuurlijke ontwikkeling een aantrekkelijk perspectief (PKB) (a 190). De uiterwaarden hebben goede mogelijkheden als natuur- en recreatiegebieden (a 128).

U BA V 018.006.000 1
 * WATERKwaliteit

Een betere waterkwaliteit is een voorwaarde voor de ontwikkeling van natuur en recreatie in de uiterwaarden (a 128).

R BA V 019.000.000 1
 * FUNCTIES BIJ WAAL

De Waal is en blijft allereerst een internationale transportroute. Recreatie-ontwikkeling is maar in zeer beperkte mate mogelijk. Wel kan langs de Waal een zwaarder accent worden gelegd op natuurontwikkeling. Voor het rivierengebied is het daarbij van belang dat, naast natuurgebieden, ook ecologische verbindingen tot stand worden gebracht. dat geldt voor de uiterwaarden en voor te ontwikkelen of te vergroten kerngebieden. Daarbij kan gedacht worden aan De Biesbosch, het gebied bij Fort Sint Andries en de Gelderse Poort.

R BA V 020.000.000 1
 * FUNCTIES BIJ MAAS EN IJSSEL

Voor de uiterwaarden van Maas en IJssel zal versterking van zowel natuurontwikkeling als van recreatie-ontwikkeling worden nagestreefd. Daarbij blijft de huidige functie als scheepvaartweg gehandhaafd (a 128).

R BA A 021.000.000 a

* PERSPECTIEVEN LANDELIJKE GEBIEDEN

Om praktische redenen zijn de perspectieven voor de landelijke gebieden van de dagelijkse leefomgeving en van het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief samengevoegd (opmerking samenvatters).

Het perspectief voor de verandering van de dagelijkse leefomgeving in het landelijk gebied is gericht op het geleiden van veranderingen in het landelijk gebied, met het doel de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te verhogen (PKB-BWB) (a 176).

De kwaliteit van het landschap blijkt een van de belangrijkste dragers te zijn voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.

Gestreefd wordt naar het behoud en de verdere ontwikkeling van een rijk geschakeerd landelijk gebied: grootschalige landschappen naast kleinschalige landschappen, gebieden die vooral voor een bepaalde functie worden gebruikt, naast gebieden waar tal van functies met elkaar verweven zijn (a 66).

Enkele kwaliteiten waaraan het landelijk gebied in elk geval zal moeten voldoen zijn:

- goed onderhouden gebouwen en landschappen, die niet doorsneden zijn door infrastructuur
- geen vervuiling van bodem, water en lucht
- landelijk karakter
- bereikbaarheid van voorzieningen (a 67).

Het ruimtelijke ontwikkelingsperspectief voor de landelijke gebieden bouwt voort op het zoneringsbeleid van de Nota landelijke gebieden (PKB) (a 190).

R BA A 022.000.000 a

* SCHEIDING EN VERWEVING /

HANDHAVING, AANPASSING OF VERNIEUWING

Per regio valt aan te geven wat het voor inrichting en beheer van een gebied betekent om de gebruikswaarde te vergroten, of de beleevingswaarde te verhogen en hoe een evenwicht kan worden gevonden tussen duurzaamheid en flexibiliteit ten behoeve van functies met een verschillende dynamiek (a 68).

Welk beleid gewenst is, hangt af van de morfologische en geohydrologische situatie, de aard van veranderingen in de landbouw en de mogelijkheden voor verweving dan wel scheiding van functies (PKB) (a 176).

Verweving

Overwegingen voor verweving zijn:

- de wens tot behoud van bestaande en ontwikkeling van nieuwe natuur- en landschapswaarden in agrarische cultuurlandschappen (b.v. weidevogelbeheer en beheer van landschapselementen)
- de behoefte aan houtteelt en recreatief medagebruik op agrarische bedrijven
- kansen in verband met de extensivering van grondgebruik als gevolg van produktiebeheersingsmaatregelen en milieumaatregelen
- de beschikbaarheid van arbeid en de mogelijkheid van neveninkomsten.

U BR W 021.007.000

* ONTSLUITING / VERBINDINGEN

WATERRECREATIE

Voor de watersport en de oeverrecreatie verdient de ontsluiting van oevers en onderlinge verbindingen tussen de wateren aandacht (a 67).

U BA D 021.008.000 a

* ONZEKERHEID EN CASCO-PLANNING

Omgan met onzekerheden houdt in:

- enerzijds in plannen vastleggen wat veiliggesteld moet worden
- anderzijds het open houden van ontwikkelingsmogelijkheden en anticiperen op verwachte veranderingen: casco-planning (a 70).

De uitwerking van casco-planning in voorbeeldprojecten kan door het rijk worden ondersteund (a 159).

Scheiding

Overwegingen voor scheiding zijn:

- de arbeids- en teelttechnische ontwikkelingen van het agrarisch productieproces
- de behoefte aan uitbreiding van productie-areaal van sommige intensieve agrarische teelten
- de benodigde flexibiliteit van inrichting en agrarisch grondgebruik in de toekomst
- de wens tot het realiseren van natuur, recreatie- en bosgebieden in grote ruimtelijke eenheden
- de behoefte aan het creëren van ecologische kerngebieden en verbindingzones (a 68).

Handhaving

Aktieve handhaving is van belang in gebieden waar bij intensivering van de landbouwproductie de huidige ruimtelijke structuur onder druk komt te staan en verveving van functies en schaal van het landschap behouden dienen te blijven.

Aanpassing

Aktieve aanpassing is van belang in gebieden waar, door wijzigingen in de ruimtelijke structuur op beperkte schaal, het benutten van kansen voor natuurontwikkeling en landschapsbouw en het scheppen van ruimtelijke voorwaarden voor veranderingen binnen de landbouw mogelijk is.

Vernieuwing

Aktieve vernieuwing is van belang in gebieden waar verbetering van de inrichting voor landbouwkundige doeleinden of inrichting voor andere functies (bijv. natuurontwikkeling) vraagt om het scheppen van nieuwe, vaak robuuste ruimtelijke structuren (PKB) (a 176).

Binnen de nationale ruimtelijke hoofdstructuur is het de taak van de provinciale en gemeentelijke besturen om aan te geven waar zij actieve handhaving, aanpassing of vernieuwing van de ruimtelijke structuur voorstaan (PKB) (a 177).

R BA V 023.000.000

* ZONE A: HOOFDFUNCTIE LANDBOUW

- Het ruimtelijk beleid is primair gericht op het bieden van goede ontwikkelingsmogelijkheden aan de landbouw.
- Een scheiding van functies wordt voorgestaan.
- Daar waar het mogelijk is de zwakkere functies met de sterkere te combineren wordt verveving van functies voorgestaan. De provincies en gemeenten dienen deze als zodanig in hun ruimtelijke plannen aan te geven (NLG a 3 (1984)).

In de zeekleigebieden en de veenkoloniale gebieden is een geleidelijke ontwikkeling denkbaar van natuur- en bosclementen, passend bij de grofmazige structuur van deze gebieden. Ook voorzieningen ter verbetering van de watertoevoer kunnen soms samengaan met natuurontwikkeling.

In het Noord-Nederlandse akkerbouwgebied is aanvullend hier en daar ontwikkeling van bosbouw denkbaar.

In Zeeland kan gedacht worden aan het overschakelen van akkerbouw op fruit- of groenteteelt. Hier speelt ook het toerisme een grote rol (a 133).

R BA V 024.000.000

* ZONE B: AFWISSELEND LANDBOUW, NATUUR EN ANDERE FUNCTIES IN GROTERE RUIMTELIJKE EENHEDEN

-Er wordt een scheiding van functies voorgestaan.

-Daar waar het mogelijk is de zwakkere functies met de sterkere te combineren, wordt verveving van functies voorgestaan.

-De provincies en gemeenten dienen in hun ruimtelijke plannen de mate aan te geven waarin zij in de verschillende delen van de B-gebieden een scheiding respectievelijk verveving van functies kunnen toepassen (NLG 3 e (1984)).

R BA V 025.000.000

* VEENWEIDEGEBIEDEN ALGEMEEN (ZONE B)

Voor de veenweidegebieden in het algemeen is het beleid gericht op het in stand houden van het open, waterrijke karakter, op een duurzaam agrarisch gebruik en op het behoud en waar mogelijk versterking van de ecologische infrastructuur (PKB) (a 191).

Het handhaven en vernieuwen van het landelijk gebied, onder meer door inrichtingsmaatregelen in delen van het veenweidegebied en door een adequaat stelsel van onderhouds- en beheersregelingen met het oog op verveving van functies in het landelijk gebied is als prioriteit aangegeven (a 153).

In de veenweidegebieden, grotendeels samenvallend met zone B, spitst het beleid zich toe op de kenmerkende eigenschappen: waterrijkdom, openheid en een stevige agrarische basis, mede vanuit een oogpunt van natuur- en landschapsbeheer.

In bepaalde gebieden kan een aanzienlijke extensivering van het agrarisch grondgebruik optreden. In samenhang daarmee ontstaan nieuwe mogelijkheden voor recreatief medagebruik en voor behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, onder meer door veldvogel- en slootkanthebeer binnen de agrarische bedrijfsvoering. Daarnaast is, in het kader van de ontwikkeling van ecologische netwerken, uitbreiding van moerasgebieden en verbetering van de waterkwaliteit gewenst. Ten slotte kan ook de waterrecreatie- en toerisme in deze gebieden verder worden ontwikkeld. In alle gevallen zal daarbij het toekomstperspectief voor de landbouw als drager van deze gebieden, een nadrukkelijke rol spelen (a 136).

Evenals van sommige landbouwontwikkelingen kan van de veranderingen in het grondgebruik een bedreiging uitgaan voor de karakteristieke openheid van het veenweidegebied (a 134).

U BA W 025.009.000

* WATERKWALITEIT

Verbetering van de waterkwaliteit is gewenst (a 136).

U BA V 025.010.000

* OPENHEID

Het beleid is onder meer gericht op het in stand houden van het open karakter (PKB)(a 191).

R BA V 026.000.000 bc
 * NOORDELIJK DEEL VAN HET FRIESE EN VAN
 HET HOLLANDS-UTRECHTSE VEENWEIDEGEBIED
 (ZONE B):
 HANDHAVING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

DIT ZIJN VEENWEIDEGEBIEDEN MET EXTENSIEF
 LANDBOUWGEBRUIK, MINDER GUNSTIGE
 PRODUCTIEOMSTANDIGHEDEN EN KANSSEN VOOR
 EEN GROTE MATE VAN VERWEVING TUSSEN
 LANDBOUW EN NATUUR (PKB) (a 191).
 Overigens betekent een accent op
 handhaving, gelet op het globale
 karakter van zo'n uitspraak, niet dat in
 dergelijke gebieden zich nu geen
 veranderingen meer mogen voordoen
 waar regionaal gezien een andere
 agrarische ontwikkeling, of
 natuurontwikkeling meer voor de hand
 liggen.
 Er wordt een ruime toepassing van de
 Relatienota voorgestaan (a 138).

R BA V 027.000.000 de
 * ZUIDELIJK DEEL VAN HET FRIESE EN VAN
 HET HOLLANDS-UTRECHTSE VEENWEIDEGEBIED
 (ZONE B):
 AANPASSING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

AANPASSING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR
 WORDT VOORGESTAAN (PKB) (a 191).
 De aanpassing kan gericht zijn op
 vergroting van (gedaeltelijk)
 extensievere bedrijven, maar ook op
 bieden van ontwikkelingsmogelijkheden
 voor meer intensieve bedrijven. In beide
 gevallen kan versterking van de
 ecologische structuur aan de orde zijn
 (a 138).
 DAARTOE WORDT DOOR HET RIJK HET
 LANDINRICHTINGSINSTRUMENTARIUM INGEZET
 (PKB) (a 191).

R BA V 028.000.000
 * ZONE C: AFWISSELEND LANDBOUW, NATUUR
 EN ANDERE FUNCTIES IN KLEINERE
 RUIMTELIJKE EENHEDEN
 -Het ruimtelijk beleid is gericht op het
 bieden van ontwikkelingsmogelijkheden
 aan de landbouw, de recreatie, de natuur
 en andere functies in een fijnmazige en
 sterk vervlechten structuur.
 -Er wordt een verveving van de functies
 van landbouw, natuur en andere functies
 voorgestaan op een zodanige wijze dat de
 bedrijfsvoering op de in agrarisch
 gebruik zijnde gronden zo goed mogelijk
 past in het stramen van
 landschapselementen en natuurwaarden,
 zonder dat de doelmatigheid van de
 bestaande of de zich wijzigende
 bedrijfsvoering wezenlijk wordt
 belemmerd.
 -Daar waar het niet mogelijk is de
 zwakkere functies met de sterkere te
 combineren door middel van verveving
 wordt scheiding van functies
 voorgestaan.
 -De provincies en gemeenten dienen deze
 gebieden als zodanig in hun ruimtelijke
 plannen aan te geven.
 -In sommige delen van deze gebieden
 zullen stedelijke druk en intensieve
 vormen van recreatie worden beperkt
 (NLG 3,4 a (1984)).

M BA D 026.000.002 bc
 * INRICHTINGSMAATREGELEN BIJ HANDHAVING
 VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR
 Inrichtingsmaatregelen zijn in
 dit verband niet uit te sluiten (a 138).

M BA V 026.000.003 bc
 * BERGBOERENREGELING

BEVORDERD ZAL WORDEN DAT GEBIEDEN MET
 BLIJVEND SUBOPTIMALE
 PRODUCTIE-OMSTANDIGHEDEN ONDER DE UIT TE
 BREIDEN "BERGBOERENREGELING" WORDEN
 GEBRACHT VOORZOVER DIT IN HET KADER VAN
 HET EG-BELEID MOGELIJK IS (PKB) (a 191).

R BA V 029.000.000

* HOGERE ZANDGRONDEN ALGEMEEN (ZONE C):
HANDHAVING, AANPASSING OF VERNIEUWING
In de hogere zandgronden, grotendeels
samenvallend met zone C, is het beleid
erop gericht om een ecologisch houdbare
en duurzaam beheerbare situatie te
handhaven of te scheppen, waarbij het
Rijk grote waarde toekent aan de
kleinschalige structuur. Dat komt ook de
recreatieve aantrekkelijkheid ten goede
(a 136).

Het handhaven en vernieuwen van het
landelijk gebied, onder meer door
inrichtingsmaatregelen in delen van het
zandgebied en door een adequaat stelsel
van onderhouds- en beheersregelingen met
het oog op verveving van functies in het
landelijk gebied is als prioriteit
aangegeven (a 153).

Een plaatselijk fijnvertakt netwerk van
onverharde wegen, tezamen met een vooral
in de nog zeer kleinschalige delen hoge
belevingswaarde van het landschap, maakt
deze gebieden vaak zeer geschikt voor
verblijfsrecreatie en recreatief
medegebruik (a 134).

Afhankelijk van de nog aanwezige waarden
wordt gestreefd naar handhaving,
aanpassing of vernieuwing van de
ruimtelijke structuur.
Zowel bij aanpassing als bij vernieuwing
zullen ecologische en
(geo-)hydrologische processen een
belangrijke rol spelen.
De uitstoot van ammoniak wordt
teruggedrongen. De recreatieve
aantrekkelijkheid moet worden vergroot
(a 137).

Handhaving

Daar waar nog sprake is van meer of
minder gave landschappelijke structuren,
zal gestreefd naar instandhouding van de
bestaande ruimtelijke structuren en
samenhang tussen de verschillende
functies (a 137).

Vernieuwing

Waar samenhangen uit het verleden al
verdwenen zijn of naar verwachting
zullen verdwijnen, zal naar een nieuwe
ruimtelijke structuur moeten worden
gestreefd die ook andere dan
landbouwkundige waarden een duurzame
plaats geven, zoals natuur, bos,
openluchtrecreatie en watervoorziening.
Waar door intensivering nauwelijks meer
sprake blijkt van verveving, is een
actief inrichtingsbeleid gericht op
vernieuwing op zijn plaats. Hierbij
dient op evenwichtige wijze tegemoet te
worden gekomen aan zowel de belangen van
de landbouw als aan de nieuwe
natuurlijke en landschappelijke
kwaliteiten. De bestaande elementen
dienen zoveel mogelijk te worden
ingepast in de landschappelijke
hoofdstructuur. Kwetsbare functies
zullen hier moeten worden gebundeld in
een meer robuuste landschappelijke
structuur. Daarbij zijn onder meer
ecologische ontwikkelingsmogelijkheden
en duurzame instandhouding van belang
(a 137).

U BA W 029.011.000

* WATERKWALITEIT

Bij vernieuwing van de ruimtelijke
structuur is onder meer de kwaliteit van
grond- en oppervlaktewater van belang
voor het ontwikkelen van een meer
robuuste landschappelijke structuur (a
137).

R BA V 030.000.000 fg
 * OOST-BRABANT/NOORD LIMBURG EN DE
 GELDERSE VALLEI (ZONE C):
 VERNIEUWING RUIMTELIJKE STRUCTUUR

VERNIEUWING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR
 WORDT VOORGESTAAN (PKB) (a 191).

Een vernieuwing van de ruimtelijke
 structuur biedt betere condities voor
 een blijvende agrarische functie, mits
 daarbij problemen van milieuhygiënische
 aard worden opgelost.

De vernieuwing van de ruimtelijke
 structuur is daarnaast gericht op
 versterking van de landschappelijke en
 ecologische structuur van het gebied en
 het vergroten van de
 toeristisch-recreatieve
 aantrekkelijkheid (a 140).

DE FEITELIJKE VERNIEUWING WORDT DOOR HET
 RIJK ONDERSTEUND MET LANDINRICHTING EN
 MET RUIMTELIJKE EN MET MILIEUHYGIËNISCHE
 MAATREGELEN.

R BA V 031.000.000 f h
 * MIDDEN-BRABANT, OOST-BRABANT /
 NOORD-LIMBURG EN DE NOORDELIJKE
 MAASVALLEI (MIDDEN-BRABANT - DE PEEL)
 (ZONE C):

MOGELIJKE UITWERKING(SRICHTING)
 RUIMTELIJKE STRUCTUUR

VOOR DE GEZAMENLIJKE UITWERKING VAN HET
 ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF VOOR HET TOTALE
 GEBIED VAN MIDDEN-BRABANT, OOST-BRABANT
 EN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI ZAL OVERLEG
 WORDEN GEVOERD MET DE BETROKKEN
 PROVINCIES EN ANDERE OVERHEDEN (PKB) (a
 191).

Uit nader onderzoek en bestuurlijk
 overleg kan blijken dat een geïntegreerd
 milieu- en ruimtelijk beleid nodig is (a
 143 en 146).

Deze nadere uitwerking zou wat het rijk
 betreft, gericht moeten zijn op:

- een blijvend agrarische functie
- het behoud van het kleinschalige
 landschap en de grote mate van verveving
 van functies in Midden-Brabant en de
 noordelijke Maasvallei
- de versterking van de ecologische en de
 toeristisch-recreatieve infrastructuur
 in het gehele gebied. In het bijzonder
 wordt aansluiting gezocht bij het
 bestaande bekenstelsel (PKB) (a 191).
- Tevens kan gedacht worden aan
 verbetering van de
 toeristisch-recreatieve infrastructuur
 langs de rivier (a 139).
- recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden
 van de Maasvallei en het gebied van de
 Maasplassen (PKB) (a 191).

Midden-Brabant en de Peelhorst zijn twee
 van de gebieden waaraan gedacht wordt
 voor de strategische watervoorraden.
 DE MOGELIJKHEDEN TOT EN DE RUIMTELIJKE

U BA L 030.012.000 f
 * ROBUUSTE GROENSTRUCTUREN

In Oost-Brabant en Noord-Limburg kan
 door het aanleggen van meer robuuste
 groenstructuren (die bestaande kleinere
 natuurlijke elementen kunnen omvatten),
 een stabiele en ecologisch waardevolle
 structuur worden geschapen, die als
 drager kan functioneren voor de
 toekomstige ontwikkelingen van de
 landbouw. Deze structuur kan ook een
 goede basis vormen voor het scheppen van
 condities voor de inpassing van
 voorzieningen voor mestopslag en
 mestverwerking (a 139).

U BA V 030.013.000 fg
 * PRIORITEIT VERMINDERING
 AMMONIAKUITSTOOT

DE PRIORITEIT WELKE VOOR DE VERMINDERING
 VAN DE AMMONIAKUITSTOOT GELDT IS IN HET
 LICHT VAN DE VERNIEUWING VAN DE
 RUIMTELIJKE STRUCTUUR VAN GROOT BELANG
 TEN EINDE OOK IN DEZE GEBIEDEN AAN DE
 ALGEMENE MILIEUKWALITEITSEISEN TE KUNNEN
 VOLDOEN (PKB) (a 191).

Een geïntegreerde, gebiedsgerichte
 benadering wordt noodzakelijk geacht.
 Een dergelijke geïntegreerde benadering
 zal door rijk, provincie, gemeenten en
 particulieren moeten worden gedragen (a
 143 en 146).

U BA D 031.014.000 f h
 * UITWERKINGSRICHTING MIDDEN-BRABANT,
 OOST-BRABANT / NOORD-LIMBURG EN DE
 NOORDELIJKE MAASVALLEI

Deze nadere uitwerking zou wat het rijk
 betreft, gericht moeten zijn op:
 -het scheppen van ruimtelijke
 voorwaarden voor een blijvend agrarische
 functie met name in de Peel, waaronder
 het treffen van voorzieningen voor de
 regulering van afvalstromen
 -de versterking van de overgang
 hoog-laag op de grens van de Peel en de
 Maasvallei (PKB)(a 191). Tevens kan
 gedacht worden aan versterking van de
 relatie tussen de hoge zandgronden en de
 rivier in ecologische en
 landschappelijke zin (a 139).

M BA V 030.013.004 fg
 * MESTOPSLAG EN -VERWERKING /
 WATERAFVOER

In gebieden met intensieve veehouderij,
 worden de ruimtelijke voorwaarden
 geschapen voor mestopslag en -verwerking
 waarbij tevens een verantwoorde lozing
 van het afvalwater mogelijk moet zijn
 (PKB) (a 191).

CONSEQUENTIES VAN EEN AANWIJZING VAN
GEBIEDEN MET STRATEGISCHE WATERVOORRADEN
ZAL WORDEN ONDERZOCHT (PKB)(a 191).

R BA V 032.000.000 h
* ONTWIKKELINGSRICHTING MIDDEN-BRABANT
(ZONE C):
MOGELIJKE HANDHAVING RUIMTELIJKE
STRUCTUUR

OP BASIS VAN DE NADERE UITWERKING KAN
VOOR MIDDEN-BRABANT WORDEN BESLOTEN TOT
EEN TOESPITSING VAN BELEID GERICHT OP
HANDHAVING VAN DE RUIMTELIJKE STRUCTUUR
(PKB) (a 191).

Het gebied heeft belangrijke ecologische
en landschappelijke kwaliteiten die het
waard zijn om behouden te worden. De
recreatieve potenties van dit gebied
tussen belangrijke stedelijke centra
zijn groot.
In het deel dat grenst aan België kan
worden gedacht aan sterke extensivering
van het grondgebruik door bos- en
natuurontwikkeling met het oog op de
kwaliteit van het grondwater en de beken
(a 139).

INDIEN DIT HET GEVAL IS ZAL HET DAARTOE
GEEIGEND INSTRUMENTARIUM WORDEN INGEZET,
WAARONDER MOGELIJK HET
BUFFERZONE-INSTRUMENTARIUM (PKB) (a
191).

R BA V 033.000.000 ijk
* NOORD-DRENTHE, TWENTE, ACHTERHOEK
(ZONE C):
STUDIEGEBIED HANDHAVING OF AANPASSING
RUIMTELIJKE STRUCTUUR
Uit nationaal oogpunt zijn deze gebieden
van strategische betekenis gezien de
landschappelijke karakteristiek (zeer
kleinschalig, grote mate van verweving
van functies), de recreatieve waarden en
de ecologische betekenis.

Voor deze gebieden is zowel een beleid
denkbaar dat is gericht op handhaving
van de ruimtelijke structuur (met name
met het oog op de landschappelijke
karakteristiek) als een beleid gericht
op aanpassing van de structuur (met
name met het oog op natuurontwikkeling
op grote schaal).
Deze gebieden worden thans aangemerkt
als studiegebied. Nadere besluitvorming
zal in de regeringsbeslissing van deze
nota plaatsvinden (PKB) (a 191).

Twente en de Achterhoek zijn twee van de
gebieden waaraan gedacht wordt voor de
strategische watervoorraden.
DE MOGELIJKHEDEN TOT EN DE RUIMTELIJKE
CONSEQUENTIES VAN EEN AANWIJZING VAN
GEBIEDEN MET STRATEGISCHE WATERVOORRADEN
ZAL WORDEN ONDERZOCHT (PKB)(a 191).

R BA V 034.000.000
* ZONE D: HOOPFUNCTIE NATUUR
-Het ruimtelijk beleid is primair
gericht op het bieden van goede
mogelijkheden voor het behoud en de
ontwikkeling van de natuur.
-In deze gebieden wordt een scheiding
van functies voorgestaan.
-Daar waar het mogelijk is de zwakkere
functies met de sterkere te combineren
wordt verweving van functies
voorgestaan.

U BA D 032.015.000 h
* VERBETERING MILIEUKWALITEIT
MIDDEN-BRABANT
De verbetering van de milieukwaliteit
heeft vooral betrekking op gebieden waar
de kwaliteit onvoldoende is voor
bepaalde te vervullen functies,
waaronder die van natuur en landschap
(a 140).

M BA V 032.000.005 h
* GEEIGEND INSTRUMENTARIUM IN HET GEVAL
VAN HANDHAVING RUIMTELIJKE STRUCTUUR:
ONDER ANDERE ONDERHOUDSVERGOEDINGEN

INDIEN DIT HET GEVAL IS ZAL HET DAARTOE
GEEIGEND INSTRUMENTARIUM WORDEN INGEZET,
WAARONDER MOGELIJK DE REGELINGEN VOOR
ONDERHOUDSVERGOEDINGEN (PKB) (a 191).

U BA W 034.016.000
* WATERKWALITEIT ZONE D
In de kustzone bestaat ook een spanning
tussen de kwaliteit van het in de duinen
geïnfiltreerde water en het behoud en de
ontwikkeling van natuurwaarden. Vanuit
het traditionele produktiegebied voor
bollen en siergewassen - de
geestgronden - heeft zich een
ontwikkeling voorgedaan waarvan de
invloed zich uitstrekt tot buiten de
directe kustzone. Dit leidt in bepaalde

- De provincies en gemeenten dienen in hun ruimtelijke plannen aan te geven in welke delen van de D-gebieden zij een scheiding respectievelijk verveving willen toepassen.
- Medegebruik van bepaalde natuurgebieden wordt afhankelijk gesteld van de aard van de intensiteit van het gebruik en zal moeten worden afgestemd op de hoofdfunctie.
- De duinen hebben plaatselijk een functie voor de voorziening van water van hoge kwaliteit.
- De zeeverende functie van de zeereep wordt gehandhaafd.
- Stedelijke activiteiten worden geweerd en de groei van de intensieve recreatie wordt beperkt (NLG 4 (1984)).

De natuurwaarden van de duinen en de bossen in de binnenduinstrand zijn zodanig, dat een goede geleiding van de toeristisch-recreatieve ontwikkeling wenselijk is.

R BA V 035.000.000 f hijk
* STRATEGISCHE WATERVOORRADEN

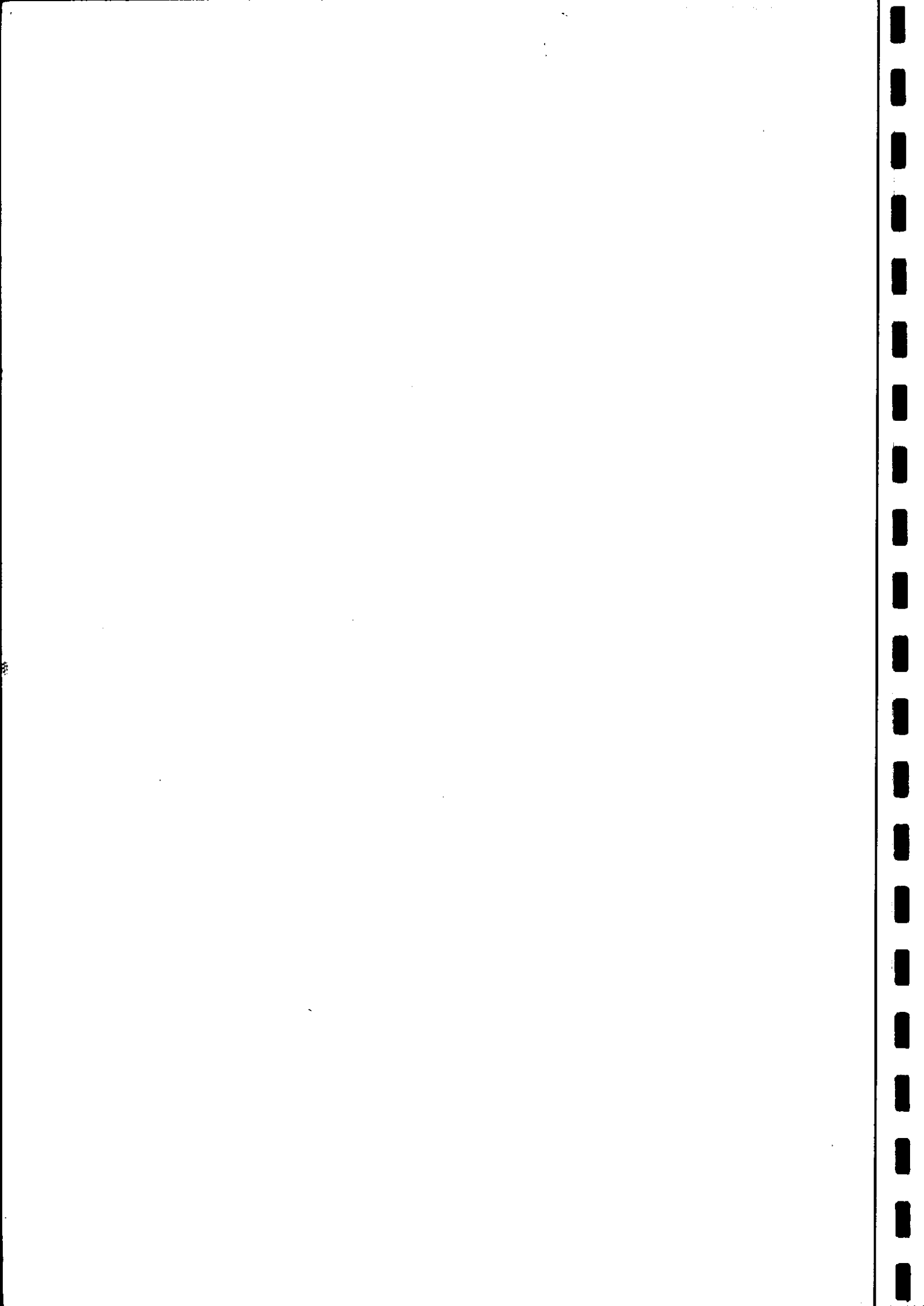
DE MOGELIJKHEDEN TOT EN DE RUIMTELIJKE CONSEQUENTIES VAN EEN AANWIJZING VAN GEBIEDEN MET STRATEGISCHE WATERVOORRADEN ZAL WORDEN ONDERZOCHT. GEDACHT WORDT AAN HET DRENTS PLATEAU, DE VELUWE, DE HEUVELRUG, DELEN VAN DE KEMPEN, TWENTE, DE ACHTERHOEK, ZUID-LIMBURG, MIDDEN-BRABANT, DE PEELHORST, HET IJSSSELMEER EN HET ZOOMMEER (PKB) (a 191).

Naast een inventarisatie van daartoe geschikte gebieden zal de studie zich tevens richten op een verkenning van de afstemmingseisen ten aanzien van naast- en bovengelegen gebieden (a 142).

In de zoete grote wateren is het beleid ook gericht op het in stand houden van een strategische (drink)watervoorraad. Gezien de kwetsbaarheid van het oppervlaktewater bij (grensoverschrijdende) calamiteiten zullen ook grondwatervoorraden van goede kwaliteit een strategisch betekenis moeten krijgen (a 127).

Uit nader onderzoek en bestuurlijk overleg blijken dat een geïntegreerd milieu- en ruimtelijk beleid nodig is (a 143 en 146).

gevallen tot inpassingsproblemen. Het rijk neemt thans geen initiatief voor beleidsontwikkeling op dit terrein. Mogelijke initiatieven van provinciale of partikuliere zijde voor een projectmatig aanpak worden door het rijk afgewacht (a 135).

BEGRIPPENLIJST

OPENBARE RUIMTE

Via de openbare ruimte komen verbindingen tussen menselijke activiteiten tot stand. De openbare ruimte fungeert voorts als ontmoetingsplaats voor de bewoners van steden en dorpen (p. 50). Zonder de openbare ruimte - waar mensen zich kunnen verplaatsen, waar aan- en afvoer van goederen kan plaatsvinden, kabels, leidingen en afvoerpijpen kunnen worden aangebracht - is een stad of dorp ondenkbaar. Bovendien speelt een belangrijk deel van het maatschappelijk leven zich hier af: handel, ontmoeting, verblijf, vervoer, manifestaties, festiviteiten en sport. Veranderingen in het maatschappelijk leven, zoals die in hoofdstuk 2 zijn beschreven, zullen het gebruik van de openbare ruimte sterk beïnvloeden (p. 51). Naar schatting 30 tot 50% van de steden en dorpen is in gebruik als openbaar groen en openbare weg. De overheid is eigenaar of beheerder van de meeste openbare ruimten. Maar ook waar partikuliere grond voor anderen toegankelijk is, kan worden gesproken van een openbare ruimte. Dat geldt bijvoorbeeld voor fiets- en wandelpaden over grondgebied van partikuliere eigenaren. Steeds belangrijker worden ook ruimten waar private en openbare functies door elkaar heen lopen, zoals op de begane grond van kantoren en andere bedrijfsgebouwen (p. 51).

RUIMTELIJKE KWALITEIT

Ruimtelijke kwaliteit wordt bepaald door drie factoren in onderlinge samenhang. Het gaat om functie, vorm en tijd.

Allereerst de functie:

Net als de indeling van een huis moet ook de ruimtelijke structuur van ons land doelmatig zijn. Een hoge gebruikswaarde wordt bereikt als in elkaars omgeving gesitueerde functies elkaar niet hinderen, maar ondersteunen.

Dan de vorm:

Net als voor een gebouw geldt voor ons land als geheel dat het er goed uit moet zien. Aan de belevingswaarde van onze omgeving worden hoge eisen gesteld.

Tenslotte is er de factor tijd. Voor een gebouw geldt dat het zo in elkaar moet zitten, dat het een lange tijd mee kan en dat het in de loop van de tijd aangepast moet kunnen worden aan veranderende eisen. Als dat ook geldt voor onze gebouwde omgeving is er sprake van een ruimte met toekomstwaarde.

Gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde zijn de drie elementen die samen de ruimtelijke kwaliteit bepalen (p. 9).

Elementen van ruimtelijke kwaliteit zijn:

representativiteit, allure, kenmerkende eigenheid, privacy, rust, meervoudig ruimtegebruik en verscheidenheid in vorm en functie (p. 33).

De Nederlanders zullen geleidelijk behoefte krijgen aan een hogere kwaliteit van functies als recreatie en natuurontwikkeling. De vraag naar meer kwaliteit heeft ook betrekking op de verscheidenheid van het landschap (p. 176).

SAMENHANG

Samenhang is van belang omdat het optimaal kunnen ontplooiën van eigen wensen vraagt om contacten en uitwisseling tussen (groepen) mensen, waarvoor goede verbindingslijnen en ontmoetingsplaatsen nodig zijn (p. 72).

STAALKAART DAGELIJKSE LEEFOMGEVING

Als beeldend perspectief is een staalkaart van de dagelijkse leefomgeving in 2015 opgenomen, gebaseerd op zowel stedelijke als landelijke ontwikkelingen in de dagelijkse leefomgeving.

In deze 'staalkaart van de dagelijkse leefomgeving' is geprobeerd om de elementen 'verscheidenheid' en 'samenhang' te benadrukken (p. 72).

VERROMMELING

Verrommeling zal optreden als de ontwikkelingen slechts worden afgewacht. Dan is de kans groot, dat veranderingen in de landbouw niet zullen aansluiten op die in andere functies. In delen van het landelijk gebied zal dan een zekere mate van 'verrommeling' gaan optreden, het landschap dreigt verder te verschrallen en de kwaliteit van water, bodem en lucht dreigt slechter te worden. Bovendien ontstaat er onvoldoende ruimte voor nieuwe ontwikkelingen in de landbouw (p. 67).

VERSCHEIDENHEID

Verscheidenheid in woon-, werk- en recreatiemilieus is de ruimtelijke uitdrukking van een pluriforme samenleving waarin keuzevrijheid een centrale rol speelt (p. 72).

VOORSORTEREN OP DE 21E EEUW

Het tijdig tegemoet treden van veranderingen die voor de ruimtelijke inrichting van het stedelijke en landelijk gebied van grote betekenis zijn (p. 36).

Dat wil zeggen:

- tijdig voorwaarden scheppen voor een nieuw evenwicht tussen vraag en aanbod van bijvoorbeeld de openbare ruimte of van een combinatie van activiteiten;
- bevorderen van de keuzevrijheid en ruimte geven aan het partikulier initiatief om zelf vorm te geven aan nieuwe ontwikkelingen;
- denken en handelen in samenhang, bijvoorbeeld tussen stad en land (p. 39).

